

แนวทางการดำเนินงาน โครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เนื่องในโอกาสงานเฉลิมพระเกียรติแห่งการบรมราชาภิเษกปีที่ ๖๐
และเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓

กรมการศาสนา
กระทรวงวัฒนธรรม

แนวทางการดำเนินงาน

โครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เนื่องในโอกาสงานเฉลิมพระเกียรติแห่งการบรมราชาภิเษกปีที่ ๖๐

และ

เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา

๕ ธันวาคม ๒๕๕๓

กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม

แนวทางการดำเนินงานโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสงานเฉลิมพระเกียรติแห่งการบรมราชาภิเษกปีที่ ๖๐
และเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓

ผู้จัดพิมพ์	กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม	
จำนวนพิมพ์	๕,๐๐๐ เล่ม	
ปีที่พิมพ์	พ.ศ. ๒๕๕๓	
ที่ปรึกษา	นายสด แดงเอียด นายกฤษฎพงษ์ ศรี นายเอนก ขำทอง นายพิสิทธิ์ นรัตตวิงศกรณ์ นางสาวภคส์จักรณ์ จิปปภ	อธิบดีกรมการศาสนา รองอธิบดีกรมการศาสนา ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ผู้อำนวยการกองศาสนูปถัมภ์ เลขาธิการกรมการศาสนา
อำนาจการผลิต	นายพิสิทธิ์ นรัตตวิงศกรณ์	
คณะผู้จัดทำ	นายวิเชียร อนันตศิริรัตน์ นางสาวสุณี หวังสันติตระกูล นางสาวญาณิศา หมุ่มพรหมมา นายอนุกุล กลัดเงิน	
ออกแบบปก/รูปเล่ม	นายยงยุทธ ลังคณาคินทร์ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม	

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
๗๙ ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ๑๐๙๐๐
โทร. ๐-๒๕๖๑-๕๕๖๗ โทรสาร ๐-๒๕๗๙-๕๑๐๑
นายโชคดี ออสวรรณ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. ๒๕๕๓

คำนำ

เนื่องในโอกาสงานเฉลิมพระเกียรติแห่งการบรมราชาภิเษกปีที่ ๖๐ และเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม สนับสนุนให้ส่วนราชการต่าง ๆ จัดโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ เพื่อให้ข้าราชการและประชาชนทั่วไปได้ร่วมกันบำเพ็ญความดีถวายพระราชกุศลโดยทั่วกัน จึงได้นำเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้ข้าราชการทุกประเภท พนักงานราชการ รวมถึงลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราวของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ ลาอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลดังกล่าว ที่ส่วนราชการจัดขึ้นตามแนวทางที่กรมการศาสนากำหนดได้ไม่เกิน ๑๕ วัน โดยไม่ถือเป็นวันลา

กรมการศาสนา จึงได้จัดทำหนังสือแนวทางการดำเนินงานโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติฯ ฉบับนี้ขึ้น เพื่อมอบให้ส่วนราชการและหน่วยงานอื่นที่จัดโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ ได้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน ให้การจัดพิธีการต่าง ๆ มีความเรียบร้อยสวยงาม สมพระเกียรติ ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของคณะสงฆ์ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

กรมการศาสนาหวังอย่างยิ่งว่า หนังสือแนวทางการดำเนินงานโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสงานเฉลิมพระเกียรติแห่งการบรมราชาภิเษกปีที่ ๖๐ และเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ ฉบับนี้ สามารถอำนวยประโยชน์ให้แก่พระสงฆ์ ผู้บริหารส่วนราชการ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน และผู้เข้าร่วมโครงการ ตลอดถึงผู้สนใจโดยทั่วไปได้เป็นอย่างดี

(นายสด แดงเอียด)

อธิบดีกรมการศาสนา

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
แนวทางการดำเนินงานโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	๑
วิธีการและขั้นตอนการดำเนินงาน	๕
การจัดทำรายละเอียดโครงการ	๕
การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๕
การแต่งตั้งคณะทำงาน	๖
การประชาสัมพันธ์	๖
การรับสมัครผู้อุปสมบท	๖
การจัดพิธี	๗
๑. การจัดพิธีถวายพระพรชัยมงคล	๗
๒. การจัดพิธีบรรพชาอุปสมบท	๘
การจัดอบรม	๙
การมอบวุฒิบัตร	๑๐
การประเมินผล	๑๐
การรายงานผล	๑๐
หลักสูตรศาสนศึกษาสำหรับผู้บวชระยะสั้น (๑๕ วัน)	๑๑
พระสูตรและปาฐะเพื่อถวายพระพรชัยมงคลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	๓๓
ภาคผนวก	๕๑
ตัวอย่าง โครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	๕๓
ตัวอย่าง ระเบียบการรับสมัคร	๕๖
ตัวอย่าง ใบสมัครเข้าร่วมโครงการ	๕๙
ตัวอย่าง กำหนดการพิธีบรรพชาอุปสมบท	๖๓
ตัวอย่าง คำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล	๖๕
แบบรายงานผลการดำเนินงาน	๖๖

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
วิธีบวช	๓๐
คำลาสิกขา	๘๐
พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ	๘๐
มติคณะรัฐมนตรี	๘๒

แนวทางการดำเนินงาน

โครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสงานเฉลิมพระเกียรติแห่งการบรมราชาภิเษกปีที่ ๖๐ และเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓

๘๐๘

การจัดโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้พสกนิกรได้แสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ โดยการบำเพ็ญความดีและปฏิบัติธรรมถวายพระราชกุศล เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่ประชาชนในชาติ และเป็นการสืบทอดประเพณีการบรรพชาอุปสมบทในพระพุทธศาสนา

ในปีพุทธศักราช ๒๕๕๓ มีงานเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสแห่งการบรมราชาภิเษกปีที่ ๖๐ และพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ ซึ่งในโอกาสมหามงคลดังกล่าว คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เห็นชอบให้ข้าราชการทุกประเภท พนักงานราชการ รวมถึงลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราวของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ ลาอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติในโครงการที่ส่วนราชการจัดขึ้นได้ เป็นเวลาไม่เกิน ๑๕ วัน โดยไม่ถือเป็นวันลา ดังนั้น หากส่วนราชการใด ประสงค์จะจัดโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคลดังกล่าวก็สามารถดำเนินการได้ ในส่วนของการดำเนินงานต้องแสดงถึงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอย่างชัดเจน และต้องเป็นไปเพื่อความเรียบร้อยดีงามของพระพุทธศาสนา

กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม จึงกำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้ ดังนี้

๑. การอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ ประชาชนทุกหมู่เหล่าควรได้ร่วมกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติโดยทั่วกัน และให้ข้าราชการเป็นต้นแบบแก่ประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรม โดยให้สิทธิในการลาอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติได้โดยไม่ถือเป็นวันลา

๒. การจัดโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ ต้องมีหน่วยงานรับผิดชอบการดำเนินงานที่ชัดเจน

๓. การอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ ต้องจัดทำเป็นโครงการ กำหนดรายละเอียด ในเรื่องต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน เช่น วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ระยะเวลาดำเนินการ สถานที่ดำเนินงาน ขั้นตอนการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบ การประเมินผล เป็นต้น

๔. การจัดพิธีการต่าง ๆ ในการอุปสมบท ต้องเป็นไปอย่างสมพระเกียรติ เรียบง่าย ประหยัด ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน มีการกำหนดระเบียบการรับสมัคร คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมอุปสมบท และระเบียบปฏิบัติ ไว้อย่างชัดเจน

๕. ผู้เข้าร่วมอุปสมบท ต้องปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนดไว้ทุกประการ เช่น การรายงานตัว ณ วัดที่จัดโครงการตามที่วัดกำหนด และต้องได้รับการฝึกซ้อมระเบียบ พิธีการต่าง ๆ ก่อนการอุปสมบทตามที่กำหนด

๖. วัดที่จัดโครงการ ต้องจัดพิธีถวายพระพรชัยมงคลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยให้ผู้เข้าร่วมอุปสมบทและผู้ร่วมพิธีทุกคนได้ร่วมถวายพระพรชัยมงคล โดยพร้อมเพรียงกัน

๗. ผู้อุปสมบททุกคนต้องได้รับการอบรมพระธรรมวินัยตามหลักสูตรศาสนศึกษา ระยะสั้น ๑๕ วัน ของคณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์ ตามที่กรมการศาสนา กำหนด และต้องเข้าร่วมกิจกรรมอื่น ตามระเบียบของสงฆ์ หรือตามที่ทางวัดนั้น ๆ กำหนด ตลอดระยะเวลาที่ยังอุปสมบทอยู่

๘. วัดที่เข้าร่วมโครงการ ต้องจัดให้พระนวกะที่อุปสมบทในโครงการได้เจริญจิต ภาวนา ถวายพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นกิจวัตรประจำวัน ตลอดระยะเวลาที่ยังอุปสมบทอยู่

๙. ข้าราชการที่ประสงค์จะเข้าร่วมอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติต้องได้รับอนุญาต ให้ลาอุปสมบทจากหัวหน้าส่วนราชการที่ตนสังกัด และหลังจากลาสิกขาแล้วต้องมีหลักฐาน แสดงการเข้าร่วมอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติต่อส่วนราชการที่ตนสังกัด (ให้วัดหรือ ส่วนราชการที่จัดโครงการเป็นผู้ออกหลักฐาน)

๑๐. ข้าราชการจะได้สิทธิการลาอุปสมบทโดยไม่ถือเป็นวันลาตามที่คณะรัฐมนตรี มีมติเห็นชอบ ต้องเข้าร่วมอุปสมบทในโครงการที่ส่วนราชการจัดขึ้นเท่านั้น หากอุปสมบท โดยเอกเทศ ไม่เข้าร่วมโครงการตามที่กำหนดจะไม่ได้รับสิทธิการลาดังกล่าว

๑๑. กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม ทำหน้าที่เป็นศูนย์อำนวยการในการจัดโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ อำนวยความสะดวก ให้ความช่วยเหลือแก่หน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนราชการหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ สามารถแจ้งขอรับคำแนะนำ และแนวทางการจัดโครงการได้ที่กรมการศาสนา และภายหลังจากเสร็จสิ้นโครงการแล้ว ให้แจ้งผลการดำเนินงานให้กรมการศาสนาทราบ เพื่อรวบรวมผลการดำเนินงานในภาพรวมทั้งประเทศ เสนอคณะรัฐมนตรีทราบตามลำดับ ในส่วนภูมิภาคแจ้งได้ที่สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดทุกจังหวัด

วิธีการและขั้นตอนการดำเนินงาน

ตามที่ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ ให้รับทราบเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติไว้แล้วในตอนแรก แต่เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงาน และเพื่อให้การดำเนินงานโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติของหน่วยงานต่าง ๆ เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั่วประเทศ จึงขอแนะนำวิธีการและขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

๑. การจัดทำรายละเอียดโครงการ
๒. การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๓. การแต่งตั้งคณะทำงาน
๔. การประชาสัมพันธ์
๕. การรับสมัครผู้บรรพชาอุปสมบท
๖. การจัดพิธีอุปสมบทตามขั้นตอนที่กำหนด
๗. การจัดการศึกษาอบรมพระนวกะตามกิจกรรมและหลักสูตรที่กำหนด
๘. การมอบวุฒิบัตรแก่ผู้บรรพชาอุปสมบทในโครงการ/พิธีลาสิกขา/พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ
๙. การติดตามประเมินผล
๑๐. การสรุปผล/รายงานผลการดำเนินงาน

จะเห็นได้ว่าจากขั้นตอนดังกล่าวเหมือนกับการจัดโครงการโดยทั่วไป คือ มีการจัดทำรายละเอียดโครงการ มีการเตรียมงาน การดำเนินการ และสรุปผลงาน ซึ่งในการปฏิบัติตามขั้นตอนบางอย่างต้องดำเนินการไปพร้อม ๆ กัน บางขั้นตอนต้องดำเนินการไปตามลำดับ ที่สำคัญในการดำเนินงานตามโครงการนี้ คือ พิธีการ เนื่องจากเป็นการประกอบพิธีทางศาสนา และเป็นพิธีการที่จัดขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดังนั้น จึงควรดำเนินการให้ถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติ มีความเรียบร้อย สวยงาม และสมพระเกียรติ

การจัดทำรายละเอียดโครงการ

การเขียนโครงการหรือการจัดทำรายละเอียดโครงการเป็นส่วนสำคัญประการหนึ่ง เนื่องจากจะเป็นกรอบและเป็นทิศทางในการทำงาน ให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

มีความชัดเจนในการปฏิบัติงานยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่วนราชการหรือองค์กรที่จะจัดโครงการ จะต้องเสนอโครงการต่อผู้บริหารเพื่อรับทราบและอนุมัติ รายละเอียดของโครงการจะประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ เช่น หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย สถานที่ดำเนินการ ระยะเวลาดำเนินการ งบประมาณ ขั้นตอนการดำเนินงาน ผลผลิต ผลลัพธ์ การประเมินผล ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการ และผลที่คาดว่าจะได้รับ ซึ่งในแต่ละส่วนจะต้องมีความสัมพันธ์กัน

ดังนั้น ในการเขียนรายละเอียดโครงการ ข้อมูลที่จะนำมาเขียนในบางอย่าง จะต้องมีการประสานหารือกับบุคคลที่เกี่ยวข้องก่อน เช่น เจ้าอาวาส และผู้บริหารของหน่วยงาน เป็นต้น เพื่อนำมาลงในรายละเอียดของโครงการ เช่น สถานที่ดำเนินงาน ระยะเวลา เป้าหมาย จะต้องมีความสัมพันธ์กัน หากตั้งเป้าหมายไว้สูงเกินไป สถานที่พักที่وبرม อาจจะไม่เพียงพอ เป็นต้น ในเรื่องงบประมาณค่าใช้จ่ายก็เช่นเดียวกัน เมื่อเขียนโครงการแล้ว ให้นำเสนอผู้มีอำนาจอนุมัติ จึงจะดำเนินการได้ (ดูตัวอย่างโครงการในภาคผนวก)

การใช้ชื่อโครงการให้ใช้ตามโอกาสที่จัดอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

๑. โครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสงานเฉลิมพระเกียรติแห่งการบรมราชาภิเษกปีที่ ๖๐

กรม.....กระทรวง.....

หรือ

๒. โครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓

กรม.....กระทรวง.....

สำหรับช่วงระยะเวลาการจัดโครงการ สามารถจัดได้ตลอดปีพุทธศักราช ๒๕๕๓ แต่ไม่ควรจัดในช่วงเข้าพรรษา เนื่องจากไม่เป็นที่นิยม

การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เมื่อกำหนดที่จะจัดโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติแล้ว ต้องกำหนดสถานที่ดำเนินการ พิจารณาคัดเลือกวัดที่มีความพร้อมในการดำเนินงาน เช่น ความพร้อมด้านสถานที่ในการจัดพิธี เสนาสนะ ที่พัก สถานที่ศึกษาอบรม พระวิทยากร และมีความสะดวกด้านอื่น ๆ ด้วย โดยการหารือกับพระสังฆาธิการระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

เจ้าอาวาส เพื่อแจ้งขอความอนุเคราะห์ให้คณะสงฆ์ช่วยดำเนินการในการจัดพิธีอุปสมบท การจัดการศึกษาอบรม กำหนดวัน เวลา ขั้นตอนในการดำเนินงานให้คณะสงฆ์ทราบ นอกจากนี้ต้องประสานกับหน่วยงานอื่น ๆ รวมทั้งภาคประชาชน เพื่อช่วยเหลือหรือร่วม เป็นเจ้าภาพในด้านสมณบริวาร ภัตตาหาร น้ำปานะ เป็นต้น

การแต่งตั้งคณะทำงาน

ในการดำเนินงาน ควรมีคณะทำงาน โดยแบ่งเป็นฝ่ายต่าง ๆ เพื่อแบ่งเบาภาระหน้าที่ในการปฏิบัติงานส่วนต่าง ๆ มีการประชุมปรึกษาหารือกัน จะทำให้การดำเนินงานมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

การประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์เป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบ และเป็นการเชิญชวนให้พุทธศาสนิกชนเข้าร่วมโครงการ หรือให้ความช่วยเหลือในการดำเนินงาน โดยใช้สื่อต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เช่น วิทยุกระจายเสียง วิทยุชุมชน หนังสือพิมพ์ เป็นต้น

การรับสมัครผู้อุปสมบท

ในการรับสมัครผู้เข้าร่วมอุปสมบท ควรมีระเบียบการ เพื่อคัดเลือกบุคคล ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยกำหนดคุณสมบัติของบุคคล หลักเกณฑ์การคัดเลือก กำหนดวัน เวลา สถานที่ในการรับสมัคร สถานที่อุปสมบท สถานที่พัก สถานที่ศึกษาหลังจากอุปสมบทแล้ว รวมถึงกำหนดการต่าง ๆ ของโครงการ เพื่อให้ผู้สมัครทราบและถือปฏิบัติ เช่น คำขอบรรพชาอุปสมบท (คำขานนาค) จะต้องแจ้งให้ผู้สมัครทราบล่วงหน้า เพื่อซักซ้อมท่องจำ เนื่องจากแต่ละวัดใช้แบบคำขออุปสมบทไม่เหมือนกัน ดังนั้น ต้องใช้แบบที่ทางวัดกำหนด การออกระเบียบการรับสมัคร ควรหารือกับทางวัด เนื่องจากบางวัด อาจจะมีระเบียบการเป็นการเฉพาะของวัดนั้น ๆ (ดูตัวอย่างระเบียบการภาคผนวก)

ตามมติคณะรัฐมนตรี ได้อนุมัติเห็นชอบให้ข้าราชการ ฯลฯ ลาอุปสมบทได้ตามระยะเวลาของโครงการที่วัดหรือส่วนราชการนั้น ๆ กำหนด แต่ไม่เกิน ๑๕ วัน ดังนั้น ให้ระบุไว้ในระเบียบการให้ชัดเจนด้วย

การจัดพิธี

การจัดพิธีเช่นเดียวกับการจัดงานพิธีทั่วไป แต่เนื่องจากเป็นพิธีการที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ จึงควรเตรียมการจัดพิธีให้เรียบร้อยและสมพระเกียรติ เช่น การประดับตกแต่งสถานที่ วัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้ในพิธี การจัดเจ้าหน้าที่สำหรับปฏิบัติงานในพิธี เป็นต้น ดังนั้น เพื่อความสะดวกในการดำเนินงาน จึงขอแนะนำในการจัดพิธี ดังนี้

๑. การจัดพิธีถวายพระพรชัยมงคล

เนื่องจากโครงการนี้มีวัตถุประสงค์ประการแรก คือ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดังนั้น ในการจัดพิธีอุปสมบท ขั้นตอนแรกของพิธีการต้องจัดให้ผู้เข้าร่วมโครงการและผู้มาร่วมพิธีได้ร่วมถวายพระพรชัยมงคลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จากนั้นจึงประกอบพิธีอุปสมบทในลำดับต่อไป (การจัดพิธีปลงผม ควรจัดก่อนวันบวช ๑ วัน)

การจัดสถานที่

สถานที่ประกอบพิธีอาจจะใช้ในพระอุโบสถ หรือศาลาการเปรียญก็ได้ เนื่องจากจะต้องจัดพิธีอุปสมบทต่อเนื่องกันไป แต่หากไม่สะดวก จะจัดในห้องประชุม หรือจัดเต็นท์ปะรำพิธีก็ได้ มีการตกแต่งประดับบริเวณให้สวยงามตามความเหมาะสมมีส่วนประกอบที่สำคัญ คือ

๑. ขาดั่งสำหรับประดิษฐานพระบรมฉายาลักษณ์ หรือพระบรมสาทิสลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จัดโต๊ะหมู่ด้านหน้าพระบรมฉายาลักษณ์ ประดับแจกันดอกไม้ พานพุ่มให้สวยงาม พระบรมฉายาลักษณ์จะตั้งบนโต๊ะหมู่ตัวกลางแถวบนก็ได้ วางพานรูปเทียนแพ และกรวยกระทงดอกไม้ ที่โต๊ะหมู่ตัวกลาง แถวกลางก็ได้

๒. จัดโต๊ะหมู่บูชาพระ แจกันดอกไม้ หรือพานพุ่ม รูปเทียน สำหรับบูชาพระรัตนตรัย

๓. อาสนะสำหรับประธานพิธีฝ่ายสงฆ์ อาสนะพระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา ๑๐ รูป

๔. ที่นั่งสำหรับประธานพิธีฝ่ายฆราวาส ผู้ร่วมงาน

๕. อุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น เครื่องขยายเสียง เป็นต้น

การประกอบพิธีถวายพระพรชัยมงคล

- ข้าราชการ แต่งกายเครื่องแบบปกติขาว บุคคลทั่วไปแต่งชุดสากล หรือชุดสุภาพ

- ให้นำคนและผู้ร่วมงานทุกคน พร้อมกันในห้องประชุม หรือบริเวณพิธี ก่อนถึงเวลาที่กำหนด

- เมื่อถึงเวลา ทุกคนยืนขึ้น ประธานในพิธีลุกขึ้นเดินไปที่โต๊ะหมู่บูชา เจ้าหน้าที่ส่งเทียนชนวนให้ ประธานจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย กราบ ๓ ครั้ง ลุกขึ้นหันไปทางพระบรมฉายาลักษณ์ ถวายความเคารพ (คำนับ) แล้วกลับไปนั่งที่ประธาน
- พิธีกรอาราธนาศีล ทุกคนรับศีล จบแล้ว
- กล่าวรายงานต่อประธานพิธี (รายงานความเป็นมา วัตถุประสงค์ของโครงการ ฯลฯ เรียนเชิญประธานประกอบพิธีถวายราชสักการะ และเปิดงานตามลำดับ)
- ประธานพิธีฝ่ายฆราวาส ลุกจากที่นั่งไปยืนที่ด้านหน้าโต๊ะหมู่ประดิษฐานพระบรมฉายาลักษณ์ (ทุกคนในที่ประชุมนั้นยืนขึ้น)
- ประธานเปิดฝากรวยที่ครอบกระทงดอกไม้บนธูปเทียนแพหน้าพระบรมฉายาลักษณ์ วางไว้ด้านข้าง ถอยออกมา ถวายความเคารพ (คำนับ) พร้อมกับผู้ร่วมงานในที่นั้น
- ประธานกล่าวสดุดีถวายพระพรชัยมงคล จบแล้วถวายความเคารพพร้อมกัน (จากนั้นดนตรีบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี พร้อมกับพระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา) จบแล้วถวายความเคารพพร้อมกันอีกครั้งหนึ่ง ประธานกลับไปนั่งที่ เป็นอันเสร็จพิธีถวายพระพรชัยมงคล (ดูตัวอย่างกำหนดการ คำกล่าวถวายพระพรชัยมงคลในภาคผนวก)

๒. การจัดพิธีบรรพชาอุปสมบท

การบรรพชาอุปสมบทกระทำต่อเนื่องกับพิธีถวายพระพรชัยมงคล หลังจากเสร็จพิธีถวายพระพรชัยมงคล และประธานฝ่ายฆราวาสกล่าวเปิดงานแล้ว

พิธีบรรพชาอุปสมบท มี ๒ ขั้นตอน คือ การบรรพชาเป็นสามเณร และการอุปสมบทเป็นพระภิกษุ โดยปกติทั่วไปจะกระทำต่อเนื่องกัน แต่ในการจัดโครงการนี้จะมีผู้ประสงค์จะอุปสมบทเป็นพระภิกษุจำนวนมาก จึงควรจัดพิธีบรรพชาสามเณรในภาคเช้า จากนั้นจึงจะทำพิธีอุปสมบทในภาคบ่าย เนื่องจากในการบรรพชาสามเณรสามเณรให้การบรรพชาพร้อมกันทั้งหมดได้ แต่พิธีอุปสมบทจะชานนาคครั้งละ ๒-๓ รูปเท่านั้น ต้องใช้เวลามาก โดยเริ่มพิธีตามขั้นตอนดังนี้

- ประธาน ข้าราชการผู้ใหญ่ ผู้มีเกียรติ รวมถึงพ่อแม่ ผู้ปกครอง มอบผ้าไตรให้นาค
- จากนั้นทำพิธีบรรพชาสามเณร โดยประธานพิธีฝ่ายสงฆ์ให้การบรรพชา
- ประธาน ข้าราชการผู้ใหญ่ พ่อแม่ของผู้บรรพชา และผู้แทนของพุทธศาสนิกชน ถวายบาตรแต่สามเณร

- ประธาน ข้าราชการผู้ใหญ่ พ่อแม่ของผู้บรรพชา และผู้แทนของพุทธศาสนิกชน ถวายจตุปัจจัยไทยธรรมแด่พระสงฆ์ที่เจริญชยมงคลคาถา
- พระสงฆ์อนุโมทนา ประธานกรวดน้ำ รับพร
- ประธานพิธีฝ่ายฆราวาสกราบลาประธานพิธีฝ่ายสงฆ์ ประธานในพิธีและทุกคนในที่นั้นลุกขึ้นยืน หันหน้าไปทางพระบรมฉายาลักษณ์ ถวายความเคารพพร้อมกัน เป็นอันเสร็จพิธีบรรพชาสามเณร

การอุปสมบทจัดในภาคบ่ายหลังจากพระสงฆ์สามเณรฉันภัตตาหารเพลเสร็จแล้ว ในการอุปสมบทจำนวนมาก ต้องนิมนต์พระอุปัชฌาย์ พระกรรมวาจาจารย์ และพระอนุสาวนาจารย์ จำนวนหลายรูป ผลัดเปลี่ยนกัน เนื่องจากเป็นพระเถระที่มีอายุพรรษามาก ไม่อาจนั่งในพิธีเป็นเวลานาน ๆ ได้ ส่วนจะนิมนต์จำนวนกี่รูปให้พิจารณาตามความเหมาะสม โดยให้หารือกับเจ้าอาวาสหรือพระสงฆ์ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในเรื่องนี้

การจัดอบรม

การจัดการศึกษาอบรม ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการจัดโครงการ วัดที่จัดโครงการต้องจัดการศึกษาอบรมผู้เข้าร่วมโครงการให้ได้รับการเรียนรู้หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา และวิชาความรู้อื่น ๆ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติตามความเหมาะสมให้ผู้บรรพชาอุปสมบทได้ปฏิบัติศาสนกิจตามระเบียบของวัดนั้น ๆ ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ กรมการศาสนาได้กำหนดให้ใช้หลักสูตรศาสนศึกษาสำหรับผู้บวชระยะสั้น (๑๕ วัน) เป็นแนวทางในการจัดอบรม ซึ่งเป็นหลักสูตรที่คณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์ เรียบเรียงขึ้น ประกอบด้วย วิชาธรรม วินัย พุทธประวัติ เทศนา ศาสนพิธี และจิตภาวนามีจุดประสงค์เฉพาะวิชา รายการศึกษา กำหนดไว้แต่ละวิชา ใช้เวลาเรียน ๑๕ วัน แต่ในการจัดอบรมพระภิกษุตามโครงการนี้ หากไม่สามารถนำหลักสูตรดังกล่าวมาใช้ในการเรียนการสอนได้ทั้งหมด ดังนั้น ผู้สอนสามารถที่จะคัดเลือกหัวข้อธรรมะบางเรื่องมาใช้อบรมให้เหมาะสมพอดีกับระยะเวลาที่กำหนดไว้ในโครงการของวัดนั้น และสามารถปรับเปลี่ยนตารางการอบรมได้ตามที่เห็นสมควร (ดูรายละเอียดในบทหลักสูตรฯ)

การมอบวุฒิบัตร

โดยปกติ หลังจากจัดอบรมตามหลักสูตรที่กำหนดแล้ว ควรมีการมอบวุฒิบัตร ให้พระนวกะทุกรูป เพื่อเป็นเกียรติในการเข้าร่วมโครงการ และใช้เป็นหลักฐานแสดงต่อ ส่วนราชการที่สังกัดประกอบการลาราชการ ให้จัดพิธีในวันสุดท้ายก่อนลาสิกขา โดยนิมนต์ พระเถระเป็นประธานในพิธี จากนั้นจึงประกอบพิธีลาสิกขา และพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ ตามลำดับ

การประเมินผล

เป็นหน้าที่ของผู้จัดโครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่วนราชการ เมื่อมีการจัด โครงการหรือกิจกรรมใด ๆ จะต้องมีการประเมินผลสำเร็จของโครงการ โดยอาจจะใช้ แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการหรือประชาชนทั่วไปที่มาร่วมพิธีก็ได้

การรายงานผล

การรายงานผลเป็นเรื่องที่สำคัญประการหนึ่งในการจัดโครงการ เนื่องจากเป็น ข้อมูลที่บ่งบอกถึงผลสำเร็จของการดำเนินงาน ให้รับทราบโดยทั่วกัน เป็นหลักฐานสำหรับ ตรวจสอบอ้างอิงในการติดตามประเมินผลของหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนโครงการ และเป็นผลงานของวัด หรือหน่วยงานที่จัดโครงการโดยตรง กรมการศาสนา จึงขอความ อนุเคราะห์จากทุกส่วนราชการ ทุกหน่วยงาน ที่จัดโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ รายงานให้กรมการศาสนาทราบหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ เพื่อรวบรวมนำเสนอคณะรัฐมนตรี รับทราบต่อไป (ดูแบบรายงานในภาคผนวก)

หลักสูตรศาสนศึกษาสำหรับผู้บวชระยะสั้น (๑๕ วัน)

สำหรับโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสงานเฉลิมพระเกียรติแห่งการบรมราชาภิเษกปีที่ ๖๐

และ

เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา

๕ ธันวาคม ๒๕๕๓

หลักสูตรศาสนศึกษาสำหรับผู้บวชระยะสั้น (๑๕ วัน)

หลักการ

๑. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติและการศึกษาหลักธรรมที่สูงขึ้นไป
๒. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ประสบการณ์ในการปฏิบัติกิจวัตรของสงฆ์ได้อย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์

หลักสูตรศาสนศึกษาสำหรับผู้บวชระยะสั้น เน้นให้พระภิกษุสามเณรผู้บวชระยะสั้น เวลาประมาณ ๑๕ วัน ถึง ๑ เดือน ได้ศึกษาให้มีความรู้หลักธรรมขั้นพื้นฐาน และเรื่องที่ต้องรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นแนวปฏิบัติขณะอยู่ในสมณเพศ และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันในโอกาสต่อไป โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ดังนี้

๑. ให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมขั้นพื้นฐานทางพระพุทธศาสนา เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์
๒. ให้มีความรู้พระวินัยขั้นพื้นฐานพอที่จะปฏิบัติตนได้ถูกต้อง
๓. ให้มีความรู้ในพุทธประวัติเบื้องต้น และความเป็นมาของพระพุทธศาสนา
๔. ให้สามารถจำพุทธศาสนสุภาษิตได้บางบท ทั้งให้มีความรู้ความเข้าใจ และอธิบายความได้ถูกต้อง
๕. ให้มีความรู้ความเข้าใจศาสนพิธี สามารถจัดเตรียมและปฏิบัติศาสนพิธี ที่นิยมใช้กันอยู่ทั่วไปได้ถูกต้อง
๖. ให้มีความรู้ความเข้าใจหลักเบื้องต้นแห่งภavana และสามารถนำไปใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้

**ตารางประกอบโครงสร้าง
หลักสูตรศาสนศึกษาสำหรับผู้บวชระยะสั้น (๑๕ วัน)**

ที่	วิชา	จำนวนหน่วยการเรียนรู้
๑	ธรรม	๒๖ คาบ
๒	วินัย	๖ คาบ
๓	พุทธประวัติ	๘ คาบ
๔	เทศนา	๔ คาบ
๕	ศาสนพิธี	๖ คาบ
๖	ภาวนา	๒ คาบ
รวม		๕๒ คาบ

หมายเหตุ จำนวน ๑ คาบ เท่ากับ ๕๐ นาที

ตัวอย่างตารางเรียนประจำวัน

วัน/เวลา	๐๙.๐๐-๐๙.๕๐ น.	๐๙.๕๐-๑๐.๔๐ น.	พัก	๑๓.๓๐-๑๔.๒๐ น.	๑๔.๒๐-๑๕.๑๐ น.	พัก	๑๕.๒๐-๑๖.๑๐ น.
๑	ธรรม	ธรรม	๑๐.๔๐-๑๓.๓๐ น.	วินัย	ธรรม	๑๕.๑๐-๑๕.๒๐ น.	พุทธประวัติ
๒	วินัย	ธรรม		ธรรม	พุทธประวัติ		ศาสนพิธี
๓	ธรรม	ธรรม		วินัย	พุทธประวัติ		ศาสนพิธี
๔	ธรรม	วินัย		ธรรม	ศาสนพิธี		พุทธประวัติ
๕	ธรรม	ภavana		วินัย	ธรรม		ศาสนพิธี
๖	ธรรม	ธรรม		พุทธประวัติ	วินัย		เทศนา
๗	ธรรม	ภavana		เทศนา	พุทธประวัติ		ธรรม
๘	ธรรม	ธรรม		ศาสนพิธี	เทศนา		ธรรม
๙	ศาสนพิธี	เทศนา		พุทธประวัติ	ธรรม		ธรรม
๑๐	ธรรม	ธรรม		พุทธประวัติ	ธรรม		ธรรม
๑๑	ธรรม	ธรรม		ทดสอบ	ทดสอบ		ทดสอบ

- หมายเหตุ
๑. สามารถปรับเปลี่ยนตารางเรียนได้ตามความเหมาะสม
  ๒. การจัดการเรียนการสอน ไม่จำเป็นต้องเรียนประจำในชั้นเรียน อาจจัดเรียนนอกสถานที่ก็ได้ โดยประยุกต์ใช้ไปตามเหตุการณ์

หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร

๑. หลักสูตรศาสนศึกษาสำหรับผู้บวชระยะสั้น ใช้เวลาเรียน ๑๑ วัน วันละ ๕ คาบ ส่วนวันและเวลาที่เหลือเว้นไว้สำหรับประกอบกิจกรรมอื่น ๆ

๒. ตารางการเรียนการสอน ให้ปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม แต่ควรศึกษาให้ครบตามรายวิชาในหลักสูตร

๑. ธรรม

จุดประสงค์เฉพาะวิชา

๑. ให้รู้เข้าใจความหมาย คุณค่า และความสำคัญ และเกิดความเลื่อมใสศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาอย่างมั่นคงในพระรัตนตรัย

๒. ให้มองเห็นความเป็นเหตุเป็นผล และความเป็นระบบแห่งหลักธรรมในพระพุทธศาสนาสอดคล้องกับธรรมชาติของธรรมชาติ และมองเห็นภาพรวมของพระพุทธศาสนา

๓. ให้รู้ตระหนักถึงความจำเป็น และเกิดจิตสำนึกที่จะพัฒนาตนและพัฒนาสังคมตามแนวทางแห่งหลักธรรม

๔. ให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมพื้นฐานของพระพุทธศาสนาพอที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ และเป็นพื้นฐานของการศึกษาค้นคว้าให้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น

๕. ให้มีทักษะในการคิดและปฏิบัติอย่างถูกต้องตามหลักธรรม เพื่อให้เป็นผู้ที่ได้รับการฝึกฝนอบรมแล้วอย่างประณีต เป็นศาสนทายาทที่ดี และเป็นสมาชิกที่มีคุณค่าของพระศาสนาและสังคม

รายการศึกษา

ศึกษาหลักธรรมที่ควรรู้ ทั้งในส่วนสภาวะธรรมและหลักธรรมทั่วไป ดังนี้

ส่วนที่ ๑ หลักธรรมพื้นฐาน ๘ คาบ

๑.๑ ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับหลักการทั่วไป

ของพระพุทธศาสนา ๑ คาบ

๑. หลักทั่วไปของพระพุทธศาสนา ตามนัยแห่งพุทธพจน์ในพระธรรมบทคาถาว่า พุํ เว สรณํ ынุติ ๑เป๑ (ขุ.ธ.๒๕/๒๔/๔๐) เน้นการเชื่อมโยงจากศรัทธาในพระรัตนตรัยและการถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะ สู่การปฏิบัติด้วยปัญญา ตามหลักอริยสัจ ๔

๒. หัวใจของพระพุทธศาสนา ตามนัยแห่งพระโอวาทปาติโมกข์
คาถาว่า สพุพปาปสฺส อกรรมฺ ํเปฯ (ขุ.ธ.๒๕/๒๔/๓๙)
ในฐานะเป็นบทสรุปแห่งหลักปฏิบัติในพระพุทธศาสนา
๓. สัทธิธรรม ๓ คือ ปรียัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ และความสัมพันธ์ระหว่าง
องค์ธรรมทั้ง ๓
- ๑.๒ พระรัตนตรัย คุณของพระรัตนตรัย และไตรสรณคมน์ ๑ คาบ
๑. ความหมายและความสำคัญของพระรัตนตรัย ไตรสรณคมน์
๒. พุทธคุณ ๒
- อตฺตหิตสมบัตติ
  - ปฺรหิตสมบัตติ
๓. พุทธคุณ ๓
- ปัญญาคุณ
  - วิสุทธิคุณ
  - กรุณาคุณ
๔. พุทธจริยา ๓
- โลกัตถจริยา
  - ญาตัตถจริยา
  - พุทฺธัตถจริยา
- ๑.๓ ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับอริยสัจ ๔ ๑ คาบ
๑. ความหมายของอริยสัจ ๔ แต่ละข้อ
๒. อริยสัจในฐานะหลักการแก้ปัญหา ตามแนวทางของเหตุและผล
๓. ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่างอริยสัจทั้ง ๔ และเหตุผล
ในการเรียงลำดับเช่นนั้น
- ๑.๔ หลักธรรมสำคัญที่เนื่องในอริยสัจ ข้อที่ ๑ ๑ คาบ
๑. ชั้นธ ๕
๒. ไตรลักษณ์
- ๑.๕ หลักธรรมสำคัญที่เนื่องในอริยสัจ ข้อที่ ๒ ๑ คาบ
๑. กรรม
- ความหมายของกรรม ความดี-ความชั่ว กุศล-อกุศล บุญ-บาป

- กรรม ๒ คือ กุศลกรรม และอกุศลกรรม
  - กรรม ๓ คือ กายกรรม วจีกรรม มโนกรรม
- ๑.๖ หลักธรรมสำคัญที่เนื่องในอริยสัจ ข้อที่ ๓ ๑ คาบ
๑. อริยบุคคล ๔ คือ พระโสดาบัน พระสกทาคามี พระอนาคามี พระอรหันต์
- ๑.๗ หลักธรรมสำคัญที่เนื่องในอริยสัจ ข้อที่ ๔ ๒ คาบ
๑. มรรคมีองค์ ๘ และมรรคในฐานะเป็นมัชฌิมาปฏิปทา
๒. หลักธรรมที่แสดงนัยย่อแห่งมรรค
- ไตรสิกขา
  - บุญกิริยาวัตถุ ๓

- ส่วนที่ ๒ หลักธรรมที่ควรทราบเพิ่มเติม (เน้นความเข้าใจในความหมาย คุณค่า และการนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง) ๘ คาบ
- ๒.๑ ธรรมที่เป็นคุณสมบัติพื้นฐานของคนดี ๑ คาบ
๑. ธรรมมีอุปการะมาก ๒
๒. ธรรมอันทำให้งาม ๒
- ๒.๒ ธรรมเพื่อสร้างเสริมสันติสุขในสังคม ๒ คาบ
๑. ธรรมคุ้มครองโลก ๒
๒. บุคคลหาได้ยาก ๒
๓. พรหมวิหาร ๔
๔. อคติ ๔
- ๒.๓ สภาวะธรรมฝ่ายอกุศล-กุศลบางหมวดที่ควรทราบ ๒ คาบ
๑. อกุศลมูล ๓ และกุศลมูล ๓
๒. ทุจจริต ๓ และสุจจริต ๓
- ๒.๔ ธรรมที่เป็นหลักในการดำเนินชีวิตให้เจริญอกงาม ๒ คาบ
๑. จักร ๔
๒. อิทธิบาท ๔
- ๒.๕ ธรรมเพื่อความเข้าใจชีวิต ๑ คาบ
๑. โลกธรรม ๘

- ส่วนที่ ๓   ศึกษาโศวาทานุศาสนี (แนวทางความประพฤติและความรับผิดชอบของ
พระภิกษุสามเณร)   ๑ คาบ
- ๓.๑ คำศัพท์ที่สำคัญที่ใช้เรียกพระภิกษุ สามเณร
และความหมาย   ๑ คาบ
๑. พระภิกษุ สามเณร สมณะ บรรพชิต
  ๒. พระสงฆ์และความแตกต่างระหว่างคำว่า ภิกษุกับสงฆ์ ภิกษุสงฆ์
กับอริยสงฆ์ คำอื่น ๆ เช่น มุนี
  ๓. ความหมายของการบวช
- ส่วนที่ ๔   ศึกษาคิปปิปฏิบัติ (ข้อปฏิบัติเพื่อการดำเนินชีวิตที่ดีงาม และร่วมสร้างสรรค์
สังคมที่มีสันติสุข)   ๙ คาบ
- ๔.๑ หลักธรรมพื้นฐานสำหรับสาธุชน   ๔ คาบ
๑. ศีล ๕
  ๒. ขรവാธรรม ๔
  ๓. อบายมุข ๔, ๖
  ๔. ทิศ ๖
- ๔.๒ หลักธรรมเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของชีวิตและสังคม   ๔ คาบ
๑. ทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔
  ๒. สัมปรายิกัตถประโยชน์ ๔
  ๓. สุขของคฤหัสถ์ ๔
  ๔. สังคหัตถุ ๔
- ๔.๓ หลักธรรมสำหรับอุบาสก อุบาสิกา   ๑ คาบ
๑. มิจฉาวณิชา หรืออกรณียวณิชา ๕
  ๒. สมบัติของอุบาสก ๕

๒. วินัย

จุดประสงค์เฉพาะวิชา

๑. ให้รู้พระวินัยชั้นพื้นฐานพอที่จะประพฤติปฏิบัติตนให้ถูกต้องและรักษาตนได้ในฐานะเป็นพระภิกษุสามเณรที่ดี
๒. ให้มีความสำนึกตระหนักในสมณสัญญาที่จะระมัดระวังสำรวมตนในพระวินัยให้เป็นที่ตั้งแห่งความเลื่อมใสของประชาชน และมีศีลาจารวัตรที่จะช่วยส่งเสริมความเป็นระเบียบเรียบร้อยงดงามแห่งสงฆ์ ทำตนให้เป็นสังฆโสภณ
๓. ให้มีจิตสำนึกในความมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อกิจส่วนรวมและประโยชน์สุขแห่งสงฆ์ เคารพสงฆ์และตระหนักในบทบาทของตนในการร่วมเสริมสร้างความเจริญมั่นคงของพระพุทธศาสนา
๔. ให้มีความรู้ในหลักแห่งพระวินัยพอเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาค้นคว้ากว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้นไป

รายการศึกษา

ศึกษาพุทธบัญญัติว่าด้วยระเบียบแบบแผนของสงฆ์ ทั้งส่วนอาทิพรหมจรรย์ และอภิสมจาร ดังนี้ ๖ คาบ

๑. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพระวินัย ๒ คาบ

๑. ความหมายของวินัยและคำที่เกี่ยวข้อง คือ ศีล วัตร ลิกขาบท อาทิพรหมจรรย์ อภิสมจาร

๒. วัตถุประสงค์ของการบัญญัติพระวินัย

๓. อานิสงส์พระวินัย

๒. ลิกขาบทในปาติโมกข์ (ศีล ๒๒๗) เพียงให้รู้ชื่อที่จะต้องปฏิบัติ ๒ คาบ

๑. ปาราชิก ๔

๒. สังฆาทิเสส ๑๓

๓. อนิยต ๒

๔. นิสสัคคียปาจิตตีย์ ๓๐

- ๕. ปาจิตตีย์ ๙๒
- ๖. ปาฏิเทสนียะ ๔
- ๗. เสขียวัตร ๗๕
- ๘. อธิกรณสมถะ ๗
- ๓. ข้อปฏิบัติเบื้องต้นเกี่ยวกับอภิสมถาจาร เพียงให้เข้าใจความมุ่งหมายและ
รู้จักปฏิบัติตนได้ถูกต้อง ๑ คาบ
- ๑. การจำพรรษา การลงอุโบสถ ปวารณา และกฐิน
- ๔. วัตรที่พึงทราบ ๑ คาบ
- ๑. อุปัชฌายวัตรและอาจารย์วัตร
- ๒. อโคจร

๓. พุทธประวัติ

จุดประสงค์เฉพาะวิชา

๑. ให้เกิดความซาบซึ้งในพุทธกิจและพุทธจริยวัตร เสริมศรัทธาในพระคุณรัตนตรัยให้นักแน่นมั่นคง

๒. ให้รู้เข้าใจและสำนึกตระหนักในบทบาท และคุณูปการของพระพุทธศาสนาต่อการแก้ไขปรับปรุง สร้างสรรค์ พัฒนาวัฒนธรรมของสังคมและอารยธรรมของมนุษยชาติ บังเกิดความมั่นใจในคุณค่าและความสำคัญของพระพุทธศาสนา และมองเห็นความจำเป็นที่จะต้องช่วยกันทำนุบำรุงให้เจริญมั่นคงยิ่งขึ้นไป

๓. ให้รู้เข้าใจและรู้จักวิเคราะห์เหตุปัจจัยแห่งความเจริญและความเสื่อมของพระพุทธศาสนาในอดีต เพื่อเป็นแบบอย่างและเป็นบทเรียนในการที่จะทำหน้าที่รับผิดชอบสร้างสรรค์ความเจริญมั่นคงของพระพุทธศาสนาสืบไป

๔. ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติพระพุทธเจ้า ประวัติของพระอริยสาวก และบุคคลสำคัญในพระพุทธศาสนา พอเป็นพื้นฐานของการศึกษาค้นคว้ากว้างขวางให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นไป

รายการศึกษา

ศึกษาพระประวัติของพระพุทธเจ้าและความเป็นมาของพระพุทธศาสนา
เท่าที่ชาวพุทธทั่วไปควรทราบโดยสังเขป ดังนี้

๘ คาบ

๑. พุทธประวัติ

๓ คาบ

๑. สภาพแวดล้อมแห่งชีวิตจิตใจและสังคมในชมพูทวีป ภายใต้อิทธิพลของศาสนาพราหมณ์

๒.ชาติภูมิ ลำดับพระวงศ์ และการประสูติของเจ้าชายสิทธัตถะ

๓. วัยเยาว์ พระนิสัย การศึกษา และชีวิตตามวิถีแห่งกามสุขัลลิกานุโยค

๔. การออกผนวช การบำเพ็ญเพียร ทุกกกริยาตามวิถีแห่งอัสถกิลมณานุโยค

๕. ตรัสรู้ ปฐมเทศนา ปฐมสาวก การประดิษฐานพระพุทธศาสนา ในแคว้นมคธ วัตเวฬวัน และวัตเชตวัน การตั้งภิกษุณีสงฆ์

๒. ประวัติอุบาสก อุบาสิกที่สำคัญ ๑ คาบ
๑. อนาคตบัณฑิตเศรษฐี วิสาขมหาอุบาสิก
๓. พระพุทธศาสนาในยุคปัจจุบัน ๔ คาบ
๑. ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะศาสนาประจำชาติ
- พระพุทธศาสนา คือ ศาสนาของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ
  - พระพุทธศาสนา คือ รากฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทย
  - พระพุทธศาสนาเป็นศูนย์รวมจิตใจทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คนไทย
  - พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันคู่ชาติไทย
  - พระพุทธศาสนาเป็นหลักนำทางในการพัฒนาชาติไทย
๒. การปกครองคณะสงฆ์
- การปกครองคณะสงฆ์ในอดีต
  - การปกครองคณะสงฆ์ในปัจจุบัน
๓. การศึกษาของคณะสงฆ์
- ประวัติการศึกษาคำสอนของพระพุทธศาสนา
  - การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม
  - การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี
  - การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
  - การศึกษาระดับอุดมศึกษา
๔. สถานการณ์พระพุทธศาสนาในปัจจุบัน
- วิเคราะห์สถานการณ์พระพุทธศาสนาในปัจจุบัน สาเหตุ และแนวโน้มในการรักษาพระพุทธศาสนา
  - วิเคราะห์ความเจริญและความเสื่อมของพระพุทธศาสนา
  - วิเคราะห์สถานการณ์พระพุทธศาสนาในอนาคตและแนวโน้มที่ควรจะเป็น

๔. เทศนา

จุดประสงค์เฉพาะวิชา

๑. ให้มีทักษะในการคิดและการสื่อสาร สามารถแสดงออกซึ่งความรู้ความเข้าใจในทางพระพุทธศาสนาอย่างได้ผล

๒. ให้มีประสบการณ์และสร้างเสริมความชำนาญชัดเจนในการถ่ายทอดความรู้ทางพระพุทธศาสนาและในการเผยแพร่ธรรม

๓. ให้ได้ความรู้ความเข้าใจด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา กว้างขวางลึกซึ้ง และชัดเจนยิ่งขึ้น จากการฝึกคิดไตร่ตรอง ค้นคว้า และแยกแยะขยายความในการพยายามเขียนถ่ายทอดแสดงออกแก่ผู้อื่น

๔. ให้สามารถบรรยาย อธิบาย ขยายความ หรือชี้แจงประเด็นปัญหาที่ยากหรือลึกซึ้งให้เข้าใจง่าย ชัดเจนอย่างเป็นเหตุเป็นผลและน่าสนใจ และสามารถนำเสนอหลักธรรมโดยประยุกต์ให้เหมาะสมกับปัญหาและสภาพแวดล้อมตามยุคสมัยด้วยความรู้เท่าทันต่อปัจจัยรอบด้านที่เกี่ยวข้อง

รายการศึกษา

เรียนรู้วิธีอ่านและเขียนภาษามคธ เรียนรู้โดยทรงจำพุทธศาสนสุภาษิต
ฝึกเขียน พุทธ อธิบาย บรรยาย ขยายความ ตามที่กำหนด ๔ คาบ

๑. เรียนรู้วิธีอ่านและเขียนภาษามคธ

๒. เรียนรู้โดยทรงจำพุทธศาสนสุภาษิต ๑๐ บท ดังต่อไปนี้

๑. อตตาทิ อตตโน นาโถ. ตนแลเป็นที่พึ่งของตน

(ขุ.ธ.๒๕/๒๒/๓๖)

๒. วิริเยน ทุกขมจเจติ. คนล่วงทุกข์ได้เพราะความเพียร

(ขุ.สุ.๒๕/๓๑๑/๓๖๑)

๓. อธุราयํ น युณฺชติ. บัณฑิตไม่ทำสิ่งมิใช่ฐานะ

(ขุ.ชา.๒๓/๑๘๑๙/๓๕๕)

๔. จิตฺตํ ทนฺตํ สุขาวหํ. จิตที่ฝึกแล้วนำสุขมาให้

(ขุ.ธ.๒๕/๑๓/๑๙)

๕. สุขุมา สุขุมสุข สามคูคี. ความพร้อมเพรียงของหมู่ให้เกิดสุข
(ขุ.อิติ.๒๕/๑๙๗/๒๓๘)
๖. กุสฺยาณการี กุสฺยาณํ ปาปการี จ ปาปกํ. ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
(สํ.ส.๑๕/๙๐๓/๓๓๓)
๗. อปฺปมาโท อมตํ ปทํ. ความไม่ประมาท เป็นทางไม่ตาย
(ขุ.ธ.๒๕/๑๒/๒๘)
๘. สุตฺตฺตํ ลภเต ปญฺญํ อปฺปมตฺโต วิจกฺขโณ.
ผู้ไม่ประมาทพินิจพิจารณา ตั้งใจฟังย่อมได้ปัญญา
(สํ.สุ๑๕/๘๔๕/๓๑๖)
๙. ธมฺมจารี สุขํ เสติ. ผู้ประพฤติธรรม ย่อมอยู่เป็นสุข
(ขุ.ธ.๒๕/๒๓/๓๗)
๑๐. อโมฆํ ทิวสํ กยิรา. เวลาแต่ละวันอย่าให้ผ่านไปเปล่า
(ขุ.เถร.๒๖/๓๕๙/๓๓๕)

๕. ศาสนพิธี

จุดประสงค์เฉพาะวิชา

๑. ให้รู้เข้าใจและสามารถปฏิบัติศาสนพิธีที่เป็นประเพณีนิยมทั่วไป วัฒนธรรมของชาวพุทธไทยได้อย่างถูกต้อง เรียบร้อยงดงาม
๒. ให้รู้เข้าใจความหมายและความมุ่งหมายของศาสนพิธี และปฏิบัติศาสนพิธีด้วยความสำนึกตระหนักที่จะให้ได้ผลตามความมุ่งหมาย
๓. ให้รู้เข้าใจและปฏิบัติกิจกรรมในวันสำคัญ และเทศกาลสำคัญทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมประเพณีไทยได้อย่างถูกต้อง
๔. ให้รู้จักปฏิบัติตนในฐานะเป็นผู้มีส่วนร่วมและเป็นแบบอย่างที่ดีในการส่งเสริมสืบทอดวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนา

รายการศึกษา

ศึกษาประเพณีเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาที่ควรรู้ พร้อมทั้งเรียนรู้และฝึกปฏิบัติศาสนพิธีเฉพาะส่วนที่ใช้กันเป็นสามัญ พอให้ปฏิบัติตนได้ถูกต้องและช่วยจัดเตรียมได้

๖ คาบ

๑. ความหมายและความมุ่งหมายของศาสนพิธี

๑ คาบ

๑. ความหมายของศาสนพิธี (กิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างมีวิธีการเป็นแบบแผน เพื่อให้เกิดความพร้อมเพรียงพร้อมใจ และน้อมนำความรู้สึกรักศรัทธา หรือเห็นความสำคัญที่จะต้องตั้งใจปฏิบัติอย่างจริงจัง)

๒. ความมุ่งหมายที่พึงทราบ

- เพื่อเป็นการฝึกความมีระเบียบวินัย เป็นเบื้องต้นแห่งศีล
- เพื่อเป็นเครื่องเตรียมจิตใจให้ตระหนักถึงความสำคัญของกิจกรรมที่จะทำต่อไป
- เพื่อความพร้อมเพรียงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของหมู่คณะหรือที่ประชุม
- เพื่อความเรียบร้อยงดงาม เป็นที่ตั้งแห่งปสาทะ ทำให้เกิดปิติปราโมทย์ และความชื่นชมประทับใจ

- เพื่อเป็นส่วนประกอบช่วยเสริมการเผยแพร่ธรรม
- เพื่อเป็นเครื่องนำสู่การปฏิบัติที่สูงขึ้นไปในการบำเพ็ญทาน ศีล ภาวนา

๒. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับศาสนพิธี ๑ คาบ

๑. ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับบุญกิริยาวัตถุ ๓
๒. ความหมายและความแตกต่างของศาสนพิธีที่นิยมจำแนกเป็นกุศลพิธี บุญพิธี ทั้งงานมงคลและงานอวมงคล ทานพิธี และปกิณกะพิธี

๓. การปฏิบัติตนในฐานะอุบาสก ๒ คาบ

เรียนรู้และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการกราบ การไหว้ การบูชาพระ การประเคน การกรวดน้ำ การอาราธนาศีล ๕ การอาราธนาพระปริตร การอาราธนาธรรม การตักบาตร การถวายสังฆทาน การถวายผ้าป่าและกฐิน การจัดสถานที่บำเพ็ญกุศล การนิมนต์พระสงฆ์ ไปปวารณา

๔. ความรู้ ความเข้าใจ และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับวันสำคัญและเทศกาลสำคัญทางพระพุทธศาสนา และทางวัฒนธรรมประเพณีของชาวพุทธไทย โดยเน้นการปฏิบัติด้วยความรู้ เข้าใจความหมาย ความมุ่งหมาย และทำให้เกิดคุณค่าที่แท้จริงทางจิตใจ และทางวัฒนธรรม ๒ คาบ

๑. วันและเทศกาลสำคัญทางพระพุทธศาสนา

- วันมาฆบูชา
- วันวิสาขบูชา
- วันอาสาฬหบูชา
- วันอัฐมีบูชา
- วันเข้าพรรษา
- วันออกพรรษา
- เทศกาลกฐิน

๒. วันสำคัญทางวัฒนธรรมของชาวพุทธไทย

- วันสงกรานต์
- วันสารท
- วันลอยกระทง

๖. ภาวนา

จุดประสงค์เฉพาะวิชา

๑. ให้รู้เข้าใจหลักการทั่วไปและหลักปฏิบัติเบื้องต้นแห่งสมถภาวนาและวิปัสสนาภาวนา พร้อมทั้งความหมายของคำศัพท์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และสามารถแยกให้เห็นความแตกต่างระหว่างสมถะกับวิปัสสนา
๒. ให้รู้จักแยกได้ระหว่างหลักการที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับวิธีการและรูปแบบการปฏิบัติที่อาจแตกต่างกันหลาย
๓. ให้ฝึกปฏิบัติให้มาก ทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน จนเกิดความคุ้นชินเป็นปกตินิสัย และได้รับผลอย่างน้อยเกิดความรู้สึกสงบโปร่งเบาและพอใจเป็นพื้นฐานของการปฏิบัติยิ่ง ๆ ขึ้นไป
๔. ให้เห็นความสัมพันธ์อย่างอิงอาศัยและเสริมกันระหว่างปริยัติกับปฏิบัติที่จะนำไปสู่ผลที่หมายคือปฏิเวธ
๕. ให้รู้จักนำความรู้ในหลักการและวิธีปฏิบัติแห่งการเจริญภาวนาไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

รายการศึกษา

ศึกษาหลักการและหลักปฏิบัติเบื้องต้นแห่งสมถภาวนาและวิปัสสนาภาวนา และฝึกปฏิบัติพอสมควรที่จะให้เห็นคุณค่า และได้รับประโยชน์สุขพอเป็นพื้นฐานของความเจริญงอกงามในการปฏิบัติธรรม **๒ คาบ**

๑. ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับความหมายและสาระสำคัญของภาวนา
  ๑. การจำแนกความหมายและความแตกต่างระหว่างภาวนา ๒ คือ สมถภาวนาและวิปัสสนาภาวนา
  ๒. ความหมายของกรรมฐาน พร้อมทั้งนัยที่แตกต่างและที่ใช้แทนกันได้กับคำว่า ภาวนา คือ สมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐาน
  ๓. ความหมายและความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับบงศ์ธรรมสำคัญในการเจริญภาวนาโดยเฉพาะสมาธิ สติสัมปชัญญะ และปัญญา

๒. บุพภาคแห่งการปฏิบัติและรูปแบบที่เกื้อกูลต่อการเจริญภาวนา
  ๑. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกรรมฐาน ๔๐ เพียงแค่พอให้รู้ว่ามีข้อปฏิบัติมากมายที่จะเลือกได้ให้เหมาะกับจริตในการบำเพ็ญ สมถภาวนา
  ๒. บุพภาคแห่งการปฏิบัติ เริ่มแต่การแสวงหากัลยาณมิตรจนถึงพิธีสมათานกรรมฐาน
  ๓. การนั่งสมาธิ หรือการนั่งคู้บัลลังก์
  ๔. การจงกรม
๓. เรียนรู้และฝึกปฏิบัติตามหลักสติปัฏฐาน ๔ พอเป็นแนวทางในการเจริญวิปัสสนาภาวนา
  ๑. กายานุปัสสนาสติปัฏฐาน
  ๒. เวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน
  ๓. จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน
  ๔. อัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน
๔. การนำความรู้ในหลักการ และประสบการณ์จากการเจริญสมาธิและเจริญสติสัมปชัญญะใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช

ที่ ๑/๒๕๓๙

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรศาสนศึกษา
สำหรับผู้บวชระยะสั้นของคณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ (๖) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดวิถียุทธฐานะผู้สำเร็จวิชาการ
พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗ และมติที่ประชุมคณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์ ครั้งที่ ๑/๒๕๓๙
เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙ จึงแต่งตั้งผู้มีรายนามต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการทำหน้าที่จัดทำ
หลักสูตรศาสนศึกษาสำหรับผู้บวชระยะสั้น คือ

๑. พระธรรมกิตติวงศ์	วัดราชโอรสาราม	ประธานคณะกรรมการ
๒. พระเมธีวราภรณ์	วัดชลประทานรังสฤษฎ์	อนุกรรมการ
๓. พระเมธีธรรมภรณ์	วัดประยุรวงศาวาส	อนุกรรมการ
๔. พระครูปลัดสุวัฒนพรหมคุณ	วัดมหาพฤฒาราม	อนุกรรมการ
๕. พระมหาต่วน สิริธมฺโม	วัดสุทธาราม	อนุกรรมการ
๖. นายไสว มาลาทอง	นักวิชาการศาสนา ๘ ว	อนุกรรมการ
๗. นายบุญมา จิตจรัส	นักวิชาการศาสนา ๗ ว	อนุกรรมการ
๘. นายพิสิฐ เจริญสุข	นักวิชาการศาสนา ๖ ว	อนุกรรมการ
๙. นายเสนาะ ผดุงฉัตร	นักวิชาการศาสนา ๖ ว	อนุกรรมการ
๑๐. นายปัญญา สละทองตรง	นักวิชาการศาสนา ๖	อนุกรรมการ
๑๑. นายพิศาล แซ่มโสภาก	นักวิชาการศาสนา ๖	อนุกรรมการ
๑๒. นายสันติ ผลิผล	นักวิชาการศาสนา ๔	อนุกรรมการ
๑๓. นางชูพันธุ์ โสภณศิริฤกษ์	นักวิชาการศาสนา ๗	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๔. นางพัชรี วรมิศร์	นักวิชาการศาสนา ๖	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๙

(สมเด็จพระญาณสังวร)

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
ประธานคณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์

สำเนาถูกต้อง

(นางพัชรีธีรา วรมิศร์)
นักวิชาการศาสนา ๖ ว

พระสูตรและปาฐะ
เพื่อถวายพระพรชัยมงคล
แด่
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

มติมหาเถรสมาคม ที่ ๑๓๓/๒๕๕๓ ในการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ เห็นชอบให้วัดทุกวัดประกอบพิธีมหามงคลเจริญพระพุทธมนต์และเจริญจิตภาวนา เพื่อถวายพระพรชัยมงคลและถวายพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยให้เจริญจิตภาวนา หลังจากทำวัตรสวดมนต์เย็นตลอดปีพุทธศักราช ๒๕๕๓

สำหรับบทเจริญพระพุทธมนต์ เพื่อถวายพระพรชัยมงคลและถวายพระราชกุศล ได้กำหนดไว้ ดังนี้

(๑) บทขอขมาพระผู้มีพระภาคเจ้า

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะฯ

(๒) บทพระไตรสรณคมน์

พุทธัง สาระณัง คัจฉามิ
ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ
สังฆัง สาระณัง คัจฉามิฯ
ทุติยัมปิ พุทธัง สาระณัง คัจฉามิ
ทุติยัมปิ ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ
ทุติยัมปิ สังฆัง สาระณัง คัจฉามิฯ
ตะติยัมปิ พุทธัง สาระณัง คัจฉามิ
ตะติยัมปิ ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ
ตะติยัมปิ สังฆัง สาระณัง คัจฉามิฯ

(๓) บทนมการสัทธาธิคาถา

(สัมพุทธะ)

บทนมการพระพุทธเจ้าทั้งหลายในอดีต เป็นบทนมการเก่าที่พระสงฆ์ใช้
เจริญมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา

สัมพุทธะ อัญญะวิสัยจะ	ท้าวท้าวสัจจะ สะหัสสะเก
ปัญจะสะตะสะหัสธานี	นะมามิ ลีระสา อะหัง
เตสัง ธิมมัญจะ สังขัญจะ	อาทะเรนนะ นะมามิหัง
นะมะการานุกาเวนะ	หันตวา สัพเพ อุปัททเว
อะเนกา อันตะรายาปี	วินัสสันตุ อะเสสะโตฯ
สัมพุทธะ ปัญจะปัญญาสัยจะ	จะตุวิสะติสะหัสสะเก
ท้าวท้าวสะตะสะหัสธานี	นะมามิ ลีระสา อะหัง
เตสัง ธิมมัญจะ สังขัญจะ	อาทะเรนนะ นะมามิหัง
นะมะการานุกาเวนะ	หันตวา สัพเพ อุปัททเว
อะเนกา อันตะรายาปี	วินัสสันตุ อะเสสะโตฯ
สัมพุทธะ นะวุตตะระสะเต	อัญญะจิตตานีสะสะหัสสะเก
วิสะติสะตะสะหัสธานี	นะมามิ ลีระสา อะหัง
เตสัง ธิมมัญจะ สังขัญจะ	อาทะเรนนะ นะมามิหัง
นะมะการานุกาเวนะ	หันตวา สัพเพ อุปัททเว
อะเนกา อันตะรายาปี	วินัสสันตุ อะเสสะโตฯ

(๔) บทนมการสืทธิศาธา

(โย จักขุมาฯ)

คาถานมัสการพระรัตนตรัย เพื่อให้สำเร็จในสิ่งปรารถนา
สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงนิพนธ์

โย จักขุมา โมหะมะลาปะกัฏฐโฐ
สามัง วะ พุทโธ สุคะโต วิมุตโต
มารัสสะ ปาสา วินิโมจะยันโต
ปาเปลิ เขมัง ชะนะตัง วิเนยยังฯ
พุทธัง ะรันตัง สิริสะสา นะ मामิ
โลกัสสะ นาถัญจะ วินายะกัญจะ
ตันเตชะสา เต ชะยะสิทธิ โหตุ
สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุฯ
ธัมโม ะโซ โย วियะ ตัสสะ
สัตถุ ทัสเสสิ โลกัสสะ วิสุทธิมัคคัง
นियยานิโก ธัมมะธะรัสสะ ธารี
สาตาวะโห สันติกะโร สุฉินโณฯ
ธัมมัง ะรันตัง สิริสะสา นะ मामิ
โมหัพปะทาลัง อุปะสันตะทาหัง
ตันเตชะสา เต ชะยะสิทธิ โหตุ
สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุฯ
สัทธัมมะเสนา สุคะตานุกโค โย
โลกัสสะ ปาปุปะกิเลสะเซธา
สันโต สะยัง สันตินิโยชะโก จะ
สวากขาตะธัมมัง วิทิตัง กะโรติฯ
สังฆัง ะรันตัง สิริสะสา นะ मामิ
พุทธานุพุทธัง สะมะสีละทิฏฐิสัง
ตันเตชะสา เต ชะยะสิทธิ โหตุ
สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุฯ

(๕) บทนมโถงการัญญุทกาคา

บทนอบน้อมพระรัตนตรัย เพื่อให้เกิดเดชาภาพ
ในการเจริญพระพุทธรณ์

พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

นะโม อะระหะโตะ สัมมา	สัมพุทโธสสะ มะเหลสีโน
นะโม อุตตะมะธัมมัสสะ	สวักขาตัสสะเว เตนิระ
นะโม มหาสังฆัสสาปี	วิสุทเธสีละทิฏฐิโน
นะโม โอมัตถิยารัตัสสะ	ระตะนัตตะยัสสะ สาธุกัง
นะโม โอมะกาตัสสะ	ตัสสะ วัตถุตตะยัสสะปี
นะโม การิปปะภาเวนะ	วิคัจฉันตุ อุปัททวา
นะโม การานุกาเวนะ	สุวัตถิ โหตุ สัพพะทา
นะโม การัสสะ เตเชนะ	วิริมีหิ โหมิ เตชะวา

(๖) บทมัจฉาสูต

มัจฉาสูต : พระสูตรว่าด้วยมงคลแห่งชีวิต

อะเสวะนา จะ พาลานัง	ปณิติตานัญจะ เสวะนา
ปุชา จะ ปุชะนียานัง	เอตัมมังคะละมุตตะมังฯ
ปะภูริปะเทสะวาโส จะ	ปุพเพ จะ กะตะปุญญะตา
อัตตะสัมมาปะณิธิ จะ	เอตัมมังคะละมุตตะมังฯ
พาหุสัจจัญจะ ลิปปัญจะ	วินะโย จะ สุลิกขิโต
สุภาลิตา จะ ยา วาจา	เอตัมมังคะละมุตตะมังฯ
มาตาปีตูปัญญานัง	ปุตตะทาร์สสะ สังคะโห
อะนากุลา จะ กัมมันตา	เอตัมมังคะละมุตตะมังฯ
ทานัญจะ อัมมะจะริยา จะ	ญาคะกานัญจะ สังคะโห
อะนะวัชชานิ กัมมานิ	เอตัมมังคะละมุตตะมังฯ
อาระตี วิระตี ปาปา	มัชชะปาณา จะ สัญญะโม
อัปปะมาโท จะ อัมเมสุ	เอตัมมังคะละมุตตะมังฯ
การะโว จะ นิวาโต จะ	สันตุญฐี จะ กะตัญญุตา
กาเลนะ อัมมัสสะวะนัง	เอตัมมังคะละมุตตะมังฯ
ขันตี จะ โสวะจัสสะตา	สะมะณานัญจะ ทัสสะนัง
กาเลนะ อัมมะสะกัจฉา	เอตัมมังคะละมุตตะมังฯ
ตะโป จะ พริหะมะจะริยัญจะ	อะริยะสัจจานะ ทัสสะนัง
นิพพานะสัจฉิกิริยา จะ	เอตัมมังคะละมุตตะมังฯ
ผุญฐัสสะ โลกะอัมเมหิ	จิตตัง ยัสสะ นะ กัมปะติ
อะโสกัง วิระชัง เขมัง	เอตัมมังคะละมุตตะมัง
เอตาทิสานิ กัตวานะ	สัพพัตถะมะปะราชาชิตา
สัพพัตถะ โสตถิง คัจฉันติ	ตันเตสัง มังคะละมุตตะมันติฯ

(๗) ขจรตนสูตร

(ย่อ)

รตนสูตร : พระสูตรว่าด้วยการน้อมระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย
ให้เกิดเป็นอานุภาพ ขจัดภัยพิบัติทั้งมวล

ยังกิญจิ วิตตัง อธิระ วา หุรัง วา
สัคเคสุ วา ยัง ระตะนัง ปะณีตัง
นะ โน สะมัง อตฺถิ ตะถาคะเตนะ
อิทัมปิ พุทฺธะ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตฺถิ โหตุฯ
ชะยัง วิราคัง อะมะตัง ปะณีตัง
ยะทชฺฉะคา สักกะมุณี สะมาหิโต
นะ เตนะ ธัมเมนะ สะมัตถิ กิญจิ
อิทัมปิ ธัมเม ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตฺถิ โหตุฯ
ยัมพุทฺธะเสฏฺฐโฐ ปะริวัณณะยิ สุจิง
สะมาธิมานันตะริกัญญะมาหุ
สะมาธินา เตนะ สะโม นะ วิชชะติ
อิทัมปิ ธัมเม ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตฺถิ โหตุฯ
เย ปุคคะลา อัญฺฐะ สะตัง ปะสัฏฺฐา
จัตตารี เอตานิ ยุกานิ โหนติ
เต ทักขิณะยา สุคะตัสสะ สาวะกา
เอเตสุ ทินนานิ มะหัพพะลานิ
อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตฺถิ โหตุฯ

เย สุปปะยุดตา มนะสา ทัพเพนะ
 นิกกามิโน โคตะมะสาสะนัมหิ
 เต ปัตติปัตตา อะมะตัง วิคัยหะ
 ลัทธา มุธา นิพพุตัง ภูญชะมานา
 อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุฯ
 ชีณัง ปุราณัง นะวัง นัตถิ สัมภะวัง
 วิรัตตะจิตตายะติเก ภาวัสสัมมิง
 เต ชีณะพีชา อะวิรุพหิฉันทา
 นิพพันติ ธีรา ยะถายัมปะทีโป
 อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุฯ

(๘) บทกรณียเมตตสูตร

(ย่อ)

กรณียเมตตสูตร : พระสูตรว่าด้วยอานุภาพแห่งเมตตาจิต

เมตตัญจะ สัพพะโลกัสสัมมิง	มานะสัมภวะเย อะปะริมาณัง
อุทัง อะโธ จะ ติริยัญจะ	อะสัมพาธัง อะเวรัง อะสะปัตตัง
ติฏฐัญจะรัง นิลินโน วา	สะยาโน วา ยาวะตัสสะ วิคะตะมิทโธ
เอตัง สะติง อะธิฏฐะเย	พริหมะเมตัง วิหารัง อิตะมาหุ
ทิฏฐัญจะ อะนุปะคัมมะ สีละวา	ทัสสะเนนะ สัมปันโน
กาเมสุ วิเนยยะ เคธัง	นะ หิ ชาตุ คัพพะเสยยัง ปุณะเรตตีตา

(๙) บทขันธปริตร

(ย่อ)

ขันธปริตร : คาถาแห่งการป้องกันอสรพิษและสัตว์ร้ายทั้งหลาย

อัปปะมาโณ พุทโธ อัปปะมาโณ อัมโม อัปปะมาโณ สังโฆ ปะมาณะวันตานิ
สิริงสะปานิ อะหิวิจฉิกา สะตะปะที อุณณานากิ สะระพะมุ มุสิกา กะตา เม รักษา กะตา เม
ปะริตตา ปฎิกกะมันตุ ภูตานิ โสหัง นะโม ะคะวะโตะ นะโม สัตตันนัง สัมมาสัมพุทธานังฯ

(๑๐) บทวิฆ्नุกปริตร

วิฆ्नุกปริตร : นกคุ้มทำปริตรป้องกันไฟป่า

อัติถิ โลกเ สี่ละคุณเ	สัจจัง โสเจยยะนุททะยา
เตนะ สัจเจนะ กาทามิ	สัจจะกิริยะมะนุตตะรัง
อาวชชิต์วา อัมมะพะลัง	สะริต์วา ปุพพะเก ชิเน
สัจจะพะละมะวัสสายะ	สัจจะกิริยะมะกาสะหัง
สันติ ปักขา อะปัตตะนา	สันติ ปาทา อะวัญจะนา
มาตา ปิตา จะ นิกขันตา	ชาตะเวทะ ปะฎิกกะมะ
สะหะ สัจเจ กะเต มัยหัง	มะหาปัสสะลีโต สีซี
วัชเชสิ โสพะสะ กะวีสานิ	อุทะกัง ปัตวา ยะถาสีซี
สัจเจนะ เม สะโม นัตถิ	เอสา เม สัจจะปาระมีติฯ

(๑๑) บทอานุภาพปาฐะ

บทอติปิ โส เป็นคาถาว่าด้วยอานุภาพแห่งการน้อมระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย คือพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ ให้เกิดกำลังใจในการเผชิญปัญหาและอุปสรรคนานาประการ

อติปิ โส ณะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ, วิชชาจะระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู, อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ, สัตถา เทวะมะนุสสานัง, พุทโธ ณะคะวาติฯ
สวักขาโต ณะคะวะตา ธัมโม, สันทิภูญฺโโก อะกาลิโก, เอहिปัสสิโก, โอปะนะยิโก, ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิตฺตา (อ่านว่า วิญญูฮีติ)

สุปะฏิปันโน ณะคะวะโต สภาวะกะสังโฆ, อุชุปะฏิปันโน ณะคะวะโต สภาวะกะสังโฆ, ญายะปะฏิปันโน ณะคะวะโต สภาวะกะสังโฆ, สามิจิปะฏิปันโน ณะคะวะโต สภาวะกะสังโฆ, ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะ ปุริสะปุคคะลา, เอสะ ณะคะวะโต สภาวะกะสังโฆ, อาหุเนยโย, ปาหุเนยโย, ทักขิเนยโย, อัญชะลีกะระณีโย, อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติฯ

(๑๒) บทอาภาวนาฎิยปริตร

อาภาวนาฎิยปริตร : ปริตรแห่งอาภาวนาฎิยปริตร

เป็นคาถาใช้เป็นเครื่องป้องกันเหล่าอมนุษย์บางพวก มีอานุภาพ ๒ ประการ คือ
(๑) มีอานุภาพในการทำให้อมนุษย์ที่ไม่เลื่อมใสให้เกิดความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา
(๒) มีอานุภาพในการคุ้มครองป้องกันไม่ให้อมนุษย์ที่ไม่เลื่อมใสจับต้องสิ่งสูง เบียดเบียน ประทุษร้าย ทำให้ได้รับความลำบากเดือดร้อน

วิปัสสิสสะ นะมัตถุ	จักขุมันตัสสะ สิริมะโต
ลิขิสสะปิ นะมัตถุ	สัพพะภูตานุกัมปิโน
เวสสะภุสสะ นะมัตถุ	นะหาตะกัสสะ ตะปัสสิโน
นะมัตถุ กะกุสันธัสสะ	มาระเสนูปะมะททิโน
โกนาคะมะนัสสะ นะมัตถุ	พราหฺมะณัสสะ วุสีมะโต
กัสสะปัสสะ นะมัตถุ	วิปปะมุตตัสสะ สัพพะอิ
อังคิระสัสสะ นะมัตถุ	สักยะปุตตัสสะ สิริมะโต

โย อิมัง อัมมะมะเทเสถ
เย จาปี นิพพุตา โลเก
เต ชะนา อะปิสฺสุณา
หิตัง เทวะมะนุสฺसानัง
วิชาจะระณะสัมปันนัง
วิชาจะระณะสัมปันนัง

สัพพะทุกขาปะนุฑะนัง
ยะถาภูตัง วิปัสสิสฺสุง
มะหันตา วีตะสาระทา
ยัง นะมัสสันติ โคตะมัง
มะหันตัง วีตะสาระทัง
พุทฺธัง วันทามะ โคตะมันฺติฯ

(๑๓) บทโพชฌังคปริตร

โพชฌังคปริตร : ปริตรแห่งองค์คุณเพื่อการตรัสรู้

โพชฌังโค สะติสังขาโต
วิริยัมปิตปีสสัทธิ
สะมาธูปะกขะโพชฌังคา
มุณีนา สัมมะทักขาตา
สังวัตตันติ อะภิญญาเย
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
เอกัสมิง สะมะเย นาโถ
คิลาเน ทุกขิเต ทิสฺสวา
เต จะ ตัง อะภินันฺทิตฺวา
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
เอกะทา อัมมะราชาปี
จุนทัตถะเรนะ ตัญญูเย
สัสมโททิตฺวา จะ อาพาธา
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
ปะหีนา เต จะ อาพาธา
มัคคาหะตะกิเลสาวะ
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

อัมมานัง วิจะโย ตะธา
โพชฌังคา จะ ตะธาปะเร
สัตเต เต สัพพะทัสสินา
ภาวิตา พะหุสีกะตา
นิพพานายะ จะ โพธิยา
โสตถิ เต โหตุ สัพพะทาฯ
โมคคัลลานัญญะ กัสสะปะง
โพชฌังเค สัตตะ เทสะยิ
โรคา มุจจิสฺสุ ตังขะณ
โสตถิ เต โหตุ สัพพะทาฯ
เคลัญญูนาภิปิโธ
ภะณาเปตฺวานะ สาทะรัง
ตัมหา วุญฺฐาสิ ฐานะโส
โสตถิ เต โหตุ สัพพะทาฯ
ติณณันนัมปิ มะเหลสินัง
ปัตตานุปัตตติอัมมะตัง
โสตถิ เต โหตุ สัพพะทาฯ

(๑๔) บทกษัตริย์

อภยปริตร : ปริตรแห่งการให้อภัยและอิโหสิกรรม

ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ
 โย จามะนาโป สะกุนัสสะ สัทโท
 ปาปคคะโห ทุสสุปิ้ง อะกันตัง
 พุทธานุภาเวนะ วินาสะเมนตุฯ
 ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ
 โย จามะนาโป สะกุนัสสะ สัทโท
 ปาปคคะโห ทุสสุปิ้ง อะกันตัง
 ธิมมานุภาเวนะ วินาสะเมนตุฯ
 ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ
 โย จามะนาโป สะกุนัสสะ สัทโท
 ปาปคคะโห ทุสสุปิ้ง อะกันตัง
 สังฆานุภาเวนะ วินาสะเมนตุฯ

(๑๕) บทสักกัตถ์วา

บทที่นี้่อมเอาคุณพระรัตนตรัยเพื่อให้เกิดเป็นธรรมโอสถ ขจัดทุกข์โศกโรคภัย

สักกัตถ์วา พุทธะระตะนัง	โอสะถัง อุตตะมัง ะรัง
หิตัง เทวะมะนุสสานัง	พุททะเตเชนะ โสตถินา
นัสสันตูปัททะวา สัพเพ	ทุกขา วุปะสะเมนตุ เต
สักกัตถ์วา ธิมมะระตะนัง	โอสะถัง อุตตะมัง ะรัง
ปะริฬาหุปะสะมะนัง	ธิมมะเตเชนะ โสตถินา
นัสสันตูปัททะวา สัพเพ	ภะยา วุปะสะเมนตุ เต
สักกัตถ์วา สังฆะระตะนัง	โอสะถัง อุตตะมัง ะรัง
อาหุเนยยัง ปาหุเนยยัง	สังฆะเตเชนะ โสตถินา
นัสสันตูปัททะวา สัพเพ	โรคา วุปะสะเมนตุ เต ฯ

(๑๖) บทนิตติ เม ฯ

บทที่น้อมระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย อ่างเป็นสังฆวาจา เพื่อให้เกิดชัยมงคล

นัตติ เม สรรณัง อัญญัง	พุทโธ เม สรรณัง ะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	โหตุ เต ชะยะมังคะลัง
นัตติ เม สรรณัง อัญญัง	ธัมโม เม สรรณัง ะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	โหตุ เต ชะยะมังคะลัง
นัตติ เม สรรณัง อัญญัง	สังโฆ เม สรรณัง ะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	โหตุ เต ชะยะมังคะลัง ฯ

(๑๗) บทยังกิญจิ

บทที่น้อมระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย ซึ่งเป็นรัตนะที่มีพละานุภาพสูงสุดกว่า
รัตนะทั้งมวลในโลก เพื่อให้เกิดความสวัสดีมงคล

ยังกิญจิ ระตะนัง โลเก	วิชชะติ วิวิธัง ปุถุ
ระตะนัง พุทธะสะมัง นัตติ	ตัสมา โสตถิ ะวันตุ เต
ยังกิญจิ ระตะนัง โลเก	วัชชะติ วิวิธัง ปุถุ
ระตะนัง ธัมมะสะมัง นัตติ	ตัสมา โสตถิ ะวันตุ เต
ยังกิญจิ ระตะนัง โลเก	วิชชะติ วิวิธัง ปุถุ
ระตะนัง สังฆะสะมัง นัตติ	ตัสมา โสตถิ ะวันตุ เต ฯ

(๑๘) บทเทวตายุโยชนกาธา

เป็นคาถาส่งเทวดา ใช้อัญเชิญเทวดากลับวิมาน

ทุกข์ปปีตตา จะ นิตทุกขา	กะยัปปีตตา จะ นิตกะยา
โสภัปปีตตา จะ นิสโสกา	โหนตุ สัพเพปิ ปาณินโน
เอตตาวะตา จะ อัมเหติ	สัมกะตัง ปุญญะสัมปะทัง
สัพเพ เทวานุโมทนต์ุ	สัพพะสัมปัตติลิทธิยา
ทานัง ทะทนต์ุ สัทธายะ	สีลัง รักขันตุ สัพพะทา
ภาวะนาภิระตา โหนตุ	คัจฉันตุ เทวะตาคะตาทา

(๑๙) บทกวีธรรมชาต

(ถวายพระพร)

อติปิ โส ภาวะวา อระหัง สัมมาสัมพุทธโธ, วิชชาจะระณะสัมปันโน, สุคะโต,
โลกะวิทู, อเนกุตตะโร ปุริสัทธัมมสาระถิ, สัตถา เทวะมนุสสานัง, พุทโธ ภาวะวาติ.

สวักขาโต ภาวะวะตา ธัมโม, สันทิฏฐิโก อกาลิโก, เอหิปัสสิโก, โอปะนะยิโก,
ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิติ.

สุปะฏิปันโน ภาวะวะโต สภาวะกะสังโฆ, อุชุปะฏิปันโน ภาวะวะโต สภาวะกะสังโฆ,
ญายะปะฏิปันโน ภาวะวะโต สภาวะกะสังโฆ, สามิจิปะฏิปันโน ภาวะวะโต สภาวะกะสังโฆ,
ยะทิทัง, จัตตาริ ปุริสะยุดานิ อัญญะ ปุริสะปุคคะลา, เอสะ ภาวะวะโต สภาวะกะสังโฆ,
อาหุเนยโย, ปาหุเนยโย, ทักขิเนยโย, อัญญะลีกะระณียะ, อเนกุตตะรัง ปุญญักเขตตัง
โลกัสสาติ.

พาหุงสะหัสสะมะภินิมิตเตสาธุธันตัง

ครีเมชะลัง อุทิตะโฆระสะเสนะมารัง

ทานาทิธัมมะวิธินา ชิต์วา มุนินโท

ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ.

มาราติเรกะมะภิชฺฉิมิตะสัพพะรัตติง

โฆรัมปะนาฬะวะกะมักกะมะถัถะยักขัง

ขันตี สุทนต์ะวิธินา ชิต์วา มุนินโท

ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ.

นาฬาคิริง คะชะวะรัง อะติมัตตะภูตัง

ทาวักคิจักกะมะสะนีวะ สุทาร์ณันตัง

เมตตัมพุเสกะวิธินา ชิต์วา มุนินโท

ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ.

อุกขิตตะชัคคะมะติหัตถะสุทวารุณันตัง
ธาวันติโยชะนะปะถังคฺลิมาละวันตัง
อิทธิภิสังชะตะมะโน ชิตฺวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานี.

กัตวานะ กัฏฐะมุทะรัง อิวะ คัพภินียา
จิณฺญาเย ทุฏฐะวะจะนัง ชะนะกายะมัจฉเณ
สันเตนะ โสมะวิธินา ชิตฺวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานี.

สัจจัง วิหาเย มะติสัจจะกะวาทะเกตุง
วาทาภิโรปีตะมะนัง อะติอันธะภูตัง
ปัญญาปะทีปะชะลิตโต ชิตฺวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานี.

นันโทปะนันทะภุชะคัง วิพฺุธัง มะหิทฺธิง
ปุตเตนะ เถระภุชะเคนะ ทะมาปะยฺนโต
อิทธิปะเทสะวิธินา ชิตฺวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานี.

ทุดคาหะทิกฺกุสิภุชะเคนะ สุกฺกุฏะหัตถัง
พีรฺหิมัง วิสุทฺธิชุตฺติมิทฺธิพะกาภิธานัง
ญานาคะเทนะ วิธินา ชิตฺวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานี.

เอตานิ พุทฺธะชะยะมังคะละอํกุฏฐะคาถา
โย วาจะโน ทินะทีเน สะระเต มะตันที
หิตวานะเนกะวิธินา จุปฺปทะวานิ
โมกขัง สุขัง อะธิคะเมยยะ นะโร สะปัญฺโญ.

มหาการุณิกโก นาโถ
ปุเรตฺวา ปารมี สัพพา
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
ชะยฺนโต โปธิยา มุเล
เอวัง ติวัง วิชะโย โหติ
อะปะราชิตะปัลลังเก
อะภิสเสเก สัพพะพุทธานัง
สฺนุกชัตตัง สุมังคะลัง
สุชะโณ สุมุहुโต จะ
ปะทักขิณัง กายะกัมมัง
ปะทักขิณัง มะโนกัมมัง
ปะทักขิณานิ กัตถวานะ
ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง
สัพพะพุทธานุภาเวนะ
ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง
สัพพะธัมมานุภาเวนะ
ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง
สัพพะสังฆานุภาเวนะ

ทิตายะ สัพพะปาณีนัง
ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง
โหตุ เต ชะยะมังคะลัง
สํกฺยานัง นันทิวัทตะโน
ชะยฺสสุ ชะยะมังคะเล
สีเส ปะฐะวีโปกชะเร
อัครคฺปตโต ปะโมหะติ.
สุปะภาตัง สุขุฏฐิตัง
สุยฺญฐัง ฬริหฺมะจาโรสุ
วาจกัมมัง ปะทักขิณัง
ปะณิธี เต ปะทักขิณา
ละภันตฺตเถ ปะทักขิเณ.
รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สะทา โสตถิ ภะวันตุ เต ฯ
รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สะทา โสตถิ ภะวันตุ เต ฯ
รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สะทา โสตถิ ภะวันตุ เต ฯ

ពាក្យសុំ

(ตัวอย่าง)

โครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา

๕ ธันวาคม ๒๕๕๓

๑. หลักการและเหตุผล

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงเป็นมิ่งขวัญและเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยทั้งชาติ ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงงานหนัก เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่พสกนิกรมาโดยตลอด ทรงห่วงใยทุกข์สุขของราษฎร ทรงอุทิศพระองค์ประกอบพระราชกรณียกิจนานัปการ เพื่อให้ราษฎรชาวไทยมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น พระราชกรณียกิจที่ทรงทำเพื่อปวงชนชาวไทย และเพื่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ เป็นการยืนยันพระปฐมบรมราชโองการที่ว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

เนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ในปี ๒๕๕๓ รัฐบาลและพสกนิกรชาวไทยได้พร้อมใจกันจัดงานเฉลิมพระชนมพรรษาขึ้น เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติตามโบราณราชประเพณี ในโอกาสอันเป็นมหามงคลเช่นนี้ ควรที่ประชาชนชาวไทยทุกหมู่เหล่า จะได้ร่วมกันเทิดพระเกียรติ และได้แสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ด้วยการบำเพ็ญคุณงามความดี ถวายพระราชกุศล อีกรวาระหนึ่ง ดังนั้น ในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ .....(หน่วยงานที่จัด)..... จึงเห็นควรจัดพิธีอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติขึ้น เพื่อให้พุทธศาสนิกชนได้ร่วมแสดงความจงรักภักดี และมีโอกาสร่วมกันบำเพ็ญบุญกุศล ถวายพระราชกุศล ทั้งเป็นการส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนได้มีโอกาสศึกษาอบรมตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา และนำมาใช้เป็นหลักประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่ประชาชนในชาติให้เป็นคนดี มีคุณธรรม ดำเนินตามรอยพระยุคลบาทตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเฉลิมพระเกียรติและถวายพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา

๒. เพื่อให้พสกนิกรชาวไทยได้แสดงถึงความจงรักภักดี และสำนึกในพระมหา-
กรุณาธิคุณ

๓. เพื่อสืบสานวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของพุทธศาสนิกชนชาวไทย

๓. เป้าหมาย

จัดอุปสมบทพระภิกษุ จำนวน.....รูป

๔. สถานที่ดำเนินการ

วัด.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

๑. จัดพิธีปลงพมณาด ในวันที่.....

๒. จัดพิธีอุปสมบท ในวันที่ .....

๓. จัดอบรมพระนวกะ ระหว่างวันที่..... - .....เดือน.....๒๕๕๓

๖. งบประมาณ จำนวน.....บาท

จากผู้สมัครอุปสมบท และจากการร่วมบริจาคของพุทธศาสนิกชน

๗. ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. จัดทำรายละเอียดโครงการ

๒. ประสานงานกับวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓. แต่งตั้งคณะทำงาน ประชุมคณะทำงาน

๔. ประชาสัมพันธ์โครงการ

๕. รับสมัครผู้อุปสมบท

๖. จัดพิธีอุปสมบทตามขั้นตอนที่กำหนด

๗. จัดการศึกษาอบรมพระนวกะตามกิจกรรมและหลักสูตรที่กำหนด

๘. มอบวุฒิบัตรแก่ผู้อุปสมบทในโครงการ/พิธีลาสิกขา แสดงตนเป็นพุทธมามกะ

๙. ติดตามประเมินผล

๑๐. สรุปผลการดำเนินงาน

๘. ผลผลิต

ประชาชนได้รับอุปสมบทเป็นพระภิกษุ และได้รับการศึกษาอบรมหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา

๙. ผลลัพธ์

ผู้อุปสมบทได้รับความรู้ตามหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา และสามารถนำไปใช้เป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน

๑๐. การประเมินผล

๑. แบบสอบถามความรู้ด้านวิชาการให้ผู้อุปสมบทตอบก่อนและหลังการอบรม
๒. แบบสอบถามความพึงพอใจผู้อุปสมบทและผู้เกี่ยวข้อง

๑๑. ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

เชิงปริมาณ จำนวนผู้เข้าร่วมอุปสมบท ไม่น้อยกว่า.....รูป
เชิงคุณภาพ ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการและพุทธศาสนิกชนที่เข้าร่วมพิธี

๑๒. หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการ

๑. ....
๒. ....
๓. ....

๑๓. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ประชาชนได้แสดงออกถึงความจงรักภักดี และบำเพ็ญบุญถวายพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
๒. พุทธศาสนิกชนสามารถนำหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนามาใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
๓. ประเพณีการอุปสมบทได้รับการสืบทอด

(ตัวอย่าง)

ระเบียบการรับสมัคร*

โครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา

๕ ธันวาคม ๒๕๕๓

การอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ เป็นการแสดงออกถึงความจงรักภักดี และแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ด้วยการอุปสมบทเพื่อถวายพระราชกุศล ซึ่งพุทธศาสนิกชนชาวไทยเชื่อว่า การอุปสมบทในพระพุทธศาสนาเป็นการทดแทนบุญคุณของบุพการี ผู้มีอุปการคุณ และผู้อุปสมบทจะได้รับการฝึกฝนอบรมตนตามหลักพระธรรมวินัย

ดังนั้น เพื่อให้การจัดโครงการเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามวัตถุประสงค์ จึงกำหนดระเบียบการรับสมัครไว้ดังต่อไปนี้

๑. คุณสมบัติทั่วไปของผู้สมัคร

- ๑.๑ สัญชาติไทย
- ๑.๒ เป็นชาย อายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์
- ๑.๓ ร่างกายสมบูรณ์ สุขภาพแข็งแรง ไม่ทุพพลภาพ
- ๑.๔ ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง หรือโรคที่สังคมรังเกียจ
- ๑.๕ ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดทุกชนิด เช่น บุหรี่ เป็นต้น
- ๑.๖ เป็นบุรุษโดยสมบูรณ์ ไม่เป็นคนลักเพศ
- ๑.๗ สามารถท่องคำขออุปสมบท (คำขานนาค*) และบทสวดตามที่วัดกำหนด (ผ่านการสอบ ผู้ที่สอบไม่ผ่านจะไม่ได้รับอนุญาตให้อุปสมบท)
- ๑.๘ ไม่เป็นบุคคลต้องโทษ หรือหลบหนีคดี หรือเกณฑ์ทหาร
- ๑.๙ มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งสามารถตรวจสอบได้ ไม่เป็นคนเร่ร่อน
- ๑.๑๐ ไม่เป็นบุคคลต้องห้ามตามพระวินัย

*รายละเอียดของระเบียบการฉบับนี้เป็นการดำเนินงานของกรมการศาสนา สำหรับหน่วยงานอื่นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

๒. กำหนดการและสถานที่รับสมัคร

๒.๑ ขอรับใบสมัครและระเบียบการ ได้ที่กรมการศาสนา ตั้งแต่บัดนี้ถึงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

๒.๒ ยื่นใบสมัคร ได้ตั้งแต่บัดนี้ถึงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ณ วัดปัญญา-นันทาราม ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โทร. ๐ ๒๙๐๔ ๖๐๖๕, ๐ ๒๙๐๔ ๖๑๐๒, ๐๘๖ ๔๖๑ ๘๓๕๓

๒.๓ สอบคัดเลือก สอบท่องคำขุอุปสมบทและบทสวดตามที่กำหนด ในวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ณ วัดปัญญา-นันทาราม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

๒.๔ ถือบวชนกขัมมะ* วันที่ ๑๖-๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ณ วัดปัญญา-นันทาราม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี (เฉพาะผู้ที่สอบผ่านการคัดเลือก)

๒.๕ อุปสมบท วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๓ เวลา ๐๘.๓๐ น.

๒.๖ ลาสิกขา วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๓ เป็นต้นไป

๓. เอกสารประกอบการสมัคร

๑. สำเนาทะเบียนบ้าน ๑ ชุด
๒. สำเนาบัตรประชาชน หรือบัตรประจำตัวข้าราชการ ๑ ชุด
๓. รูปถ่าย ๒ นิ้ว จำนวน ๒ รูป
๔. ใบรับรองตรวจสุขภาพ (เอช ไอ วี, สารเสพติด) ๑ ชุด

๔. การเตรียมตัวก่อนอุปสมบท

ผู้ที่ผ่านการคัดเลือกจะต้องเตรียมตัวก่อนอุปสมบท ดังนี้
ถือบวชนกขัมมะ* วันที่ ๒๖-๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓
ปลงผม วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๓

๕. สิ่งที่ต้องเตรียมวันปลงผม (ก่อนวันบวช ๑ วัน)

๑. ค่าสมณบริวารและหนังสือสำหรับผู้บวชใหม่ คนละ ๒,๗๐๐ บาท
๒. บัตรประจำตัวฉบับจริง (วัดขอเก็บไว้และคืนให้วันลาสิกขา)

*การถือบวชนกขัมมะ เป็นระเบียบปฏิบัติของวัดปัญญา-นันทาราม โดยผู้จะอุปสมบททุกคนต้องถือบวชนกขัมมะก่อน สำหรับวัดอื่น ๆ ถ้าไม่มีให้ตัดข้อนี้ออกไป

๓. เอกสารประกอบการสมัคร (สำเนาทะเบียนบ้าน, สำเนาบัตรประจำตัว, ใบตรวจสุขภาพ อย่างละ ๑ ชุด รูปถ่ายขนาด ๒ นิ้ว จำนวน ๒ รูป)

๔. ชุดล้างสีขาว ๓ ชุด

๕. ของใช้ส่วนตัว เช่น สบู่ แปรงสีฟัน ยาสีฟัน ผ้าเช็ดตัว ยาประจำตัว เป็นต้น สำหรับมาอยู่วัด ๑ คืน (ไม่อนุญาตให้กลับบ้าน) เพื่อเตรียมตัวอุปสมบทในวันรุ่งขึ้น

(ตัวอย่าง)

เลขที่.....

ใบสมัครเข้าร่วมโครงการ*

โครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา
๕ ธันวาคม ๒๕๕๓

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

เรียน อธิบดีกรมการศาสนา**

ข้าพเจ้า.....นามสกุล.....

อายุ.....ปี สถานภาพ.....เกิดวัน^๑.....ชั้น/แรม.....คำ

เดือน.....ปี.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .... เวลา^๒.....น.

เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....วุฒิการศึกษา.....

อาชีพ.....บัตรประจำตัว.....

เลขที่.....ออกให้ที่.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....

ที่อยู่ปัจจุบัน.....

สถานที่ทำงาน.....

สถานที่ติดต่อ ( ) บ้าน ( ) ที่ทำงาน

เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้สะดวก (โปรดระบุ).....

มือถือ.....มีความประสงค์จะอุปสมบท

ในโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาส

มหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓

ณ วัด.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....ข้าพเจ้าขอให้คำปฏิญาณว่า

*ใช้ในกรณีที่หน่วยงานเป็นผู้รับสมัคร หากวัดรับสมัครก็ปรับเปลี่ยนได้ตามเหมาะสม บางวัดมีแบบใบสมัครอยู่แล้ว ให้ใช้แบบของวัดนั้น ๆ

**เปลี่ยนตามตำแหน่งของหัวหน้าส่วนราชการที่จัดโครงการ

๑. ข้าพเจ้ามีคุณสมบัติทั่วไปตามระเบียบที่กรมการศาสนา*กำหนดไว้ทุกประการ
๒. ข้าพเจ้าทราบวัตถุประสงค์ของการอุปสมบทครั้งนี้อย่างแท้จริง และทราบว่า เป็นโครงการที่มีกำหนดระยะเวลา ซึ่งข้าพเจ้าจะอยู่ศึกษาปฏิบัติศาสนกิจครบกำหนด ไม่ลาสิกขาก่อนกำหนด เมื่อสิ้นสุดโครงการข้าพเจ้ายินดีลาสิกขาตามที่กำหนด
๓. เมื่อข้าพเจ้าได้อุปสมบทแล้ว จะเคารพนับถือ เชื่อฟัง ตั้งอยู่ในโอวาทของ พระอุปัชฌาย์ อาจารย์ หรือเจ้าอาวาส จะเข้ารับการอบรมตามเวลาและสถานที่ที่วัดกำหนด จะประพฤติดีปฏิบัติชอบตามพระธรรมวินัย ระเบียบมหาเถรสมาคม และระเบียบของ คณะสงฆ์ไทยทุกประการ
๔. หากทราบในภายหลังว่า ข้าพเจ้าเป็นบุคคลต้องห้ามในการอุปสมบท หรือ มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามที่กำหนด หรือละเมิดคำปฏิญาณข้างต้น ข้าพเจ้ายินดีลาสิกขา โดยทันที
๕. ข้าพเจ้าได้แนบหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา ดังนี้
  - ๕.๑ สำเนาบัตรประจำตัว
  - ๕.๒ สำเนาทะเบียนบ้าน
  - ๕.๓ คำรับรองของผู้สมัครอุปสมบท พร้อมสำเนาบัตรประจำตัว
  - ๕.๔ ใบรับรองแพทย์

ลงชื่อ.....ผู้สมัคร
(.....)

- หมายเหตุ
- ๑ หมายถึง วันในรอบสัปดาห์ ได้แก่ วันอาทิตย์ วันจันทร์ ฯลฯ
  - ๒ หมายถึง เวลาที่เกิด หากไม่ทราบ ให้ระบุว่าเป็นกลางวัน หรือกลางคืน

เลขที่.....

สำหรับเจ้าหน้าที่

ได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่า.....

๑. มีคุณสมบัติทั่วไป และคุณสมบัติในการอุปสมบท

ครบถ้วน

ไม่ครบถ้วน

๒. มีหลักฐานประกอบการสมัคร

สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน/ข้าราชการ/.....

สำเนาทะเบียนบ้าน

ใบคำรับรอง

ใบรับรองแพทย์

ความเห็น

เห็นควรรับสมัคร

ไม่ควรรับสมัคร

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

คำรับรองผู้สมัครเข้าร่วมโครงการ

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

ข้าพเจ้า.....นามสกุล.....อายุ.....ปี

อาชีพ.....ตำแหน่ง.....ระดับ.....

สังกัดหน่วยงาน.....อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ถนน.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....

สถานที่ติดต่อสะดวก (โปรดระบุ).....

เกี่ยวข้องกับผู้สมัครอุปสมบท โดยเป็น.....

ขอรับรองไว้ต่ออธิบดีกรมการศาสนา* ดังต่อไปนี้

๑. ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ข้อความตามรายการในใบสมัครเข้าร่วมโครงการ
อุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ ของ.....

เป็นความจริงทุกประการ

๒. ข้าพเจ้าได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า .....
สมควรที่จะได้รับการอุปสมบทตามโครงการนี้ได้

ลงชื่อ.....ผู้รับรอง

(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

*เปลี่ยนตามตำแหน่งของหัวหน้าส่วนราชการที่จัดโครงการ

(ตัวอย่าง)
กำหนดการพิธีบรรพชาอุปสมบท
โครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๓

- เวลา ๑๒.๓๐ น. - ผู้ที่สมัครเข้าร่วมอุปสมบทพร้อมกัน ณ บริเวณที่กำหนด
- เวลา ๑๓.๓๐ น. - ประธานพิธีเดินทางมาถึงบริเวณจัดพิธี
- ประธานพิธีจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย
  - พิธีกรอาราธนาศีล
  - ประธานสงฆ์ให้ศีล
  - ปลงผมภาค
  - พิธีทำขวัญนาค หรือแสดงพระธรรมเทศนาสอนนาค (ถ้ามี)
  - ประธานพิธีถวายไทยธรรมแด่พระสงฆ์
  - พระสงฆ์อนุโมทนา
  - ประธานพิธีกรวดน้ำ รับพร
  - เสร็จพิธี

วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๓

ภาคเช้า

- เวลา ๐๘.๐๐ น. - นาค พร้อมกัน ณ บริเวณพิธี
- เวลา ๐๘.๓๐ น. - ประธานพิธีเดินทางมาถึงบริเวณจัดพิธี
- ประธานพิธีฝ่ายสงฆ์จุดธูปเทียน บูชาพระรัตนตรัย กราบ ๓ ครั้ง
  - พิธีกรอาราธนาศีล พระสงฆ์ให้ศีล
  - (ผู้แทนหน่วยงาน) กล่าวรายงานต่อประธานในพิธี
  - ประธานพิธีฝ่ายฆราวาสลุกจากที่นั่งไปยืนที่ด้านหน้าโต๊ะหมู่ประดิษฐานพระบรมฉายาลักษณ์ (ทุกคนในที่ประชุมนั้น ยืนขึ้น)
  - ประธานพิธีฝ่ายฆราวาสเปิดฝากรวยที่ครอบกระทงดอกไม้บนธูปเทียนแพหน้าพระบรมฉายาลักษณ์ วางไว้ด้านข้าง

ถอยออกมา ถวายความเคารพ (ค่านับ) พร้อมกับ
ผู้ที่ประชุมในที่นั้น

- ประธานกล่าวถวายพระพรชัยมงคล จบแล้วดนตรี
บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี พร้อมกับพระสงฆ์
เจริญชัยมงคลคาถา จบแล้วถวายความเคารพพร้อมกัน
- ประธานพิธีมอบผ้าไตรให้ภาค (ผู้อุปสมบท)
- บิดามารดา ผู้ปกครอง มอบผ้าไตรให้ภาค
- ประธานพิธีฝ่ายสงฆ์ให้การบรรพชาสามเณร
- ประธานฝ่ายฆราวาส ข้าราชการผู้ใหญ่ พ่อแม่ของ
ผู้อุปสมบท และประชาชน ถวายบาตรให้สามเณร
ผู้บวชใหม่ทุกรูป
- ประธานฝ่ายฆราวาส ข้าราชการผู้ใหญ่ พ่อแม่ของ
ผู้อุปสมบท และผู้แทนประชาชน ถวายจตุปัจจัยไทยธรรม
แด่พระสงฆ์
- พระสงฆ์อนุโมทนา
- ประธานกรวดน้ำ รับพร เป็นอันเสร็จพิธีบรรพชาสามเณร

ภาคบ่าย

เวลา ๑๒.๓๐ น. - ทำพิธีอุปสมบทพระภิกษุ

หมายเหตุ กำหนดการนี้ สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของเวลาและ
สถานที่ หรือประเพณีนิยมของท้องถิ่น

(ตัวอย่าง)

คำกราบทูลถวายพระพรชัยมงคล

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓

*****

ข้าพระพุทธเจ้า...(ชื่อ-นามสกุล, ตำแหน่ง)...ในนามของพสกนิกรทั้งหลาย
ในภูมิภาคนี้ ขอประกาศราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคล
เฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ แห่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา
ภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช
บรมนาถบพิตร ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ

ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายที่ได้มาประชุมพร้อมกันในวันนี้ ล้วนมีจิตโสมนัส และสำนึก
ในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น ที่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงมีพระวิริยะอุตสาหะ
และพระราชปณิธานอันแน่วแน่ในการบำเพ็ญพระราชกรณียกิจ ด้วยพระราชหฤทัยเปี่ยมด้วย
พระเมตตากรุณา เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่อาณาประชาราษฎร์ ซึ่งเป็นที่ประจักษ์อยู่ใน
ดวงใจของพสกนิกรชาวไทยตลอดมา

เนื่องในวาระอันเป็นศุภมงคลนี้ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายขอพระราชทานถวาย
พระราชกุศลด้วยการอุปสมบทพระภิกษุเพื่อเฉลิมพระเกียรติ และขอถวายพระพรชัยมงคล
ขออำนาจผลบุญแห่งปวงข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายที่ได้กระทำไว้ พร้อมทั้งอานุภาพแห่ง
คุณพระศรีรัตนตรัย พระสยามเทวาธิราช สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย และพระบารมีแห่งสมเด็จพระ
บูรพมหากษัตริย์ธิราชทุกพระองค์ โปรดอภิบาลให้ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงมี
พระพลานามัยสมบูรณ์ ปราศจากโรคภัย และอุปถัมภ์วันตราয়ทั้งปวง ทรงมีพระชนมายุ
ยิ่งยืนนาน ทรงพระเกษมสำราญเป็นนิตย์ ขอทุกสิ่งจงสัมฤทธิ์ดังพระราชหฤทัยปรารถนา
เป็นมิ่งขวัญของข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ตราบจิรัฐติกาลเทอญ.

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ

แบบรายงานผลการดำเนินงาน
โครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาส.....

คำชี้แจง

แบบรายงานผลนี้ มีจุดประสงค์รวบรวมผลการดำเนินการตามโครงการของส่วนราชการและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อใช้ในการประเมินผล และสรุปผลในเชิงปริมาณและคุณภาพในภาพรวมทั้งประเทศ จึงขอความกรุณาให้ข้อมูลที่ถูกต้องตามความจริง โดยครบถ้วนแล้วส่งไปยังกรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม หลังจากเสร็จสิ้นโครงการขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ส่วนที่ ๑

๑. ชื่อส่วนราชการ/หน่วยงานที่ดำเนินการ.....
สังกัด.....อำเภอ.....จังหวัด.....
รหัสไปรษณีย์.....โทร. ....

๒. การดำเนินงาน

๒.๑ ระยะเวลาดำเนินการ

- เริ่มต้นโครงการ วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....
- สิ้นสุดโครงการ วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

๒.๒ จัดบรรพชาอุปสมบทที่วัด.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....

๒.๓ จัดอบรมที่.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....

๒.๔ ประธานพิธีฝ่ายสงฆ์.....
ตำแหน่ง.....
ประธานพิธีฝ่ายฆราวาส.....
ตำแหน่ง.....

- ๒.๕ จัดอบรมจำนวน.....วัน
- ( ) หลักสูตรศาสนศึกษาระยะสั้นของกรมการศาสนา
- ( ) หลักสูตรอื่น ๆ คือ
๑. ....
๒. ....
๓. ....

๓. จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ

- ๓.๑ จำนวนผู้อุปสมบท.....รูป
- ๓.๒ จำนวนประชาชนที่มาร่วมพิธีประมาณ.....คน
- ๓.๓ จำนวนประชาชนที่มาร่วมทำบุญโดยเฉลี่ยวันละ.....คน

๔. งบประมาณดำเนินงาน

- ๔.๑ รายรับ จำนวน.....บาท โดยมีรายการดังนี้
- ๔.๑.๑ งบบริจาคของประชาชน.....บาท
- ๔.๑.๒ งบอุดหนุนจากหน่วยงาน.....บาท
- ๔.๒ รายจ่าย จำนวน.....บาท โดยมีรายการดังนี้
- ๔.๒.๑ จ่ายค่าสมณปริวาร.....บาท
- ๔.๒.๒ จ่ายค่าภัตตาหาร เครื่องดื่ม.....บาท
- ๔.๒.๓ จ่ายค่าเตรียมการ สถานที่.....บาท
- ๔.๒.๔ จ่ายในการจัดการศึกษาอบรม.....บาท
- ๔.๒.๕ จ่ายค่าพาหนะติดต่อกงาน.....บาท
- ๔.๒.๖ อื่น ๆ.....บาท

๕. ผลที่ได้รับจากการดำเนินการ

- ๕.๑ ด้านปริมาณเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้คิดเป็นร้อยละ.....
- ๕.๒ ด้านคุณภาพเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้คิดเป็นร้อยละ.....
- ๕.๓ ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับประชาชน/สังคม.....

๖. ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ ๒
ภาพถ่ายกิจกรรม

(แนบภาพถ่ายกิจกรรมขนาดโปสการ์ด หรือซีดีรูปภาพ ไม่เกิน ๑๐ ภาพ)

รับรองตามนี้

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน

(.....)

ตำแหน่ง.....

วิธีบวช

ในที่นี้ จะกล่าวถึงวิธีอุปสมบทที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน คือ การอุปสมบทด้วยวิธี
ญัตติจตุตถกรรมวาจา แบบอุกาสะและแบบเอสาหัง

วิธีอุปสมบทแบบอุกาสะ

กุลบุตรผู้มีศรัทธามุ่งอุปสมบท (เรียกว่า อุปสัมปทาเปกขะ แปลว่า ผู้มุ่งที่จะ
อุปสมบท หรือบวช) พึงรับผ้าไตร อุ่มประนมมือเข้าไปในสังฆสนนิบาต วางผ้าไตร
ไว้ข้างตัวด้านซ้าย รับเครื่องสักการะถวายพระอุปัชฌาย์ แล้วกราบด้วยเบญจางคประดิษฐ์
๓ ครั้ง จากนั้นอุ่มผ้าไตรประนมมือยืนขึ้น เปล่งวาจาขอบรรพชา (หยุดตามเครื่องหมาย
จุลภาค) ว่า

อุกาสะ วันทามิ ภันเต, สัพพัง อะปะราธัง ชะมะถะ เม ภันเต, มะยา กะตัง
ปุญญัง สามินา อะนุโมทิตัพพัง, สามินา กะตัง ปุญญัง มัยหัง, ทาตัพพัง สาธุ สาธุ
อะนุโมทามิ ฯ

อุกาสะ การุญญัง กัตวา, ปัพพัชชัง เทละ เม ภันเต,
(นั่งคุกเข่าลง แล้วประนมมือว่า)

อะหัง ภันเต, ปัพพัชชัง ยาจามิ,

ทุติยัมปิ อะหัง ภันเต, ปัพพัชชัง ยาจามิ,

ตะติยัมปิ อะหัง ภันเต, ปัพพัชชัง ยาจามิ,

สัพพะทุกขะ, นิสสระณะนิพพานะ, สัจฉิกะระณัตถายะ, อิมัง กาสาวัง
คะเหตวา, ปัพพาเชละ มัง ภันเต, อะนุกัมปัง อุปาทายะ ฯ (ตั้งแต่ สัพพะทุกขะ มา
ให้ว่า ๓ หน)

จากนั้น จึงประเคนผ้าไตรแก่พระอุปัชฌาย์ เมื่อพระอุปัชฌาย์รับผ้าไตรแล้ว
จึงว่าต่อไป

สัพพะทุกขะ, นิสสระณะนิพพานะ, สัจฉิกะระณัตถายะ, เอตัง กาสาวัง
ทัตวา, ปัพพาเชละ มัง ภันเต, อะนุกัมปัง อุปาทายะ ฯ (ว่า ๓ หน)

ในลำดับนั้น พระอุปัชฌาย์จะให้โอวาทและบอกตะจะปัญจะกะกัมมัฏฐาน
ให้ว่าตามไปที่ละบท โดยอนุโลม (ไปข้างหน้า) และปฏิโลม (ทวนกลับ) ดังนี้

เกสา โลมา นะชา ทันตา ตะโจ (อนุโลม)

ตะโจ ทันตา นะชา โลมา เกสา (ปฏิโลม)

พระอุปัชฌาย์จะตั้งอังสะออกจากผ้าไตรมาสวมให้ผู้บวช แล้วสั่งให้ออกไป
ครองผ้าไตรจีวรตามระเบียบ ครั้นเสร็จแล้วรับเครื่องไทยทานเข้าไปหาพระกรรมวาจาจารย์
(ซึ่งเป็นรูปหนึ่งที่เราเรียกว่า พระคู่สวด) ถวายท่านแล้วกราบลง ๓ หน ยืนประนมมือ
เปล่งวาจาขอสรณะและศีล ดังนี้

อุกาสะ วันทามิ ภันเต, สัพพัง อะปะราธัง ชะมะถะ เม ภันเต, มะยา กะตัง
ปุญญัง สามินา อะนุโมทิตัพพัง, สามินา กะตัง ปุญญัง มัยหัง, ทาตัพพัง สาธุ สาธุ
อะนุโมทามิ ฯ

อุกาสะ การุญญัง กัตวา, ทิสระระณนะ สะหะ, สีลานิ เทละ เม ภันเต ฯ
(นั่งคุกเข่าขอสรณะและศีลดังต่อไปนี้)

อะหัง ภันเต, สาระณะสีลัง ยาจามิ ฯ

ทุติยัมปิ อะหัง ภันเต, สาระณะสีลัง ยาจามิ ฯ

ตะติยัมปิ อะหัง ภันเต, สาระณะสีลัง ยาจามิ ฯ

ลำดับนั้น พระอาจารย์กล่าวคำน้อมสการนำ ให้ผู้อุปสมบทว่าตามไป ดังนี้

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ฯ (ว่า ๓ หน)

แต่นั้น พระอุปัชฌาย์จะกล่าวว่า เอวัง ะเทหิ หรือ ะมะหัง ะทามิ ตั้ง ะเทหิ
พึงรับว่า อามะ ภันเต

ครั้นแล้ว ท่านจะว่าทำให้เปล่งวาจาว่า สรณคมน์ พึงว่าตามไปที่ละพากย์ (ตอน)
ดังนี้

พุทัง สาระณัง คัจฉามิ ฯ

ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ ฯ

สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ ฯ

ทุติยัมปิ พุทัง สาระณัง คัจฉามิ ฯ

ทุติยัมปิ ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ ฯ

ทุติยัมปิ สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ ฯ

ตะติยัมปิ พุทัง สาระณัง คัจฉามิ ฯ

ตะติยัมปิ ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ ฯ

ตะติยัมปิ สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ ฯ

เมื่อจบแล้ว พระอุปัชฌาย์จะบอกว่า ทิสระระณะคะมะนัง นิฏฐิตัง พึงรับว่า
อามะ ภันเต

ลำดับนั้น พระกรรมวาจาจารย์จะบอกให้รู้ว่า การบรรพชาเป็นสามเณรสำเร็จ ด้วยสรณคมนี้อย่างเท่านี้ (ถึงตรงนี้ ถือว่าผู้มุ่งที่จะอุปสมบทนั้น เป็นสามเณรแล้ว)

ต่อแต่นั้น สามเณรพึงสมาทานสิกขาบท ๑๐ ประการ โดยว่าตามไปที่สะพานกัณฑ์ ดังนี้

ปาณาติปาตา เวระมะณีสิกขาปะทัง สะมาทิยามิ ฯ

อะทินนาทานา เวระมะณีสิกขาปะทัง สะมาทิยามิ ฯ

อะปรัหฺมจะรียา เวระมะณีสิกขาปะทัง สะมาทิยามิ ฯ

มุสาวาทา เวระมะณีสิกขาปะทัง สะมาทิยามิ ฯ

สุราเมรัยเมษัชชะปะมาทัญญูฏฐานา เวระมะณีสิกขาปะทัง สะมาทิยามิ ฯ

วิกาละโภชนะนา เวระมะณีสิกขาปะทัง สะมาทิยามิ ฯ

นัจจะคีตะวาทิตะวิสูกะทัสสะนา เวระมะณีสิกขาปะทัง สะมาทิยามิ ฯ

มาลาคันธะวิเลปะนะธาระณะมัตถนะวิภูสะนัญญูฏฐานา เวระมะณีสิกขาปะทัง สะมาทิยามิ ฯ

อุจจาสะยะนะมหาสะยะนา เวระมะณีสิกขาปะทัง สะมาทิยามิ ฯ

ชาตะรูปะระชะตะปะฎิคคะหะณา เวระมะณีสิกขาปะทัง สะมาทิยามิ ฯ

อิมานิ ทะสะ สิกขาปะทานิ สะมาทิยามิ ฯ (ว่า ๓ จบ)

แล้วกราบลง ๑ หน ยืนขึ้น กล่าวว่า

วันทามิ ภันเต, สัพพัง อะปะราธัง ชะมะละ เม ภันเต, มะยา กะตัง ปุญญัง สามินา อะนุโมทิตัพพัง, สามินา กะตัง ปุญญัง มัยหัง, ทาทัพพัง สาธุ สาธุ อะนุโมทามิ ฯ (คุกเข่ากราบ ๓ หน การบรรพชาเป็นสามเณรจบเพียงเท่านี้)

ในลำดับนั้น ให้รับบาตร อุ่มเข้าไปหาพระอุปัชฌาย์ในสังฆสนันนิบาต วางไว้ข้างตัว ด้านซ้าย รับเครื่องไทยทานถวายท่านแล้วกราบลง ๓ หน ยืนขึ้นประนมมือ กล่าวคำขอนิสัย ดังนี้

อุกาสะ วันทามิ ภันเต, สัพพัง อะปะราธัง ชะมะละ เม ภันเต, มะยา กะตัง ปุญญัง สามินา อะนุโมทิตัพพัง, สามินา กะตัง ปุญญัง มัยหัง, ทาทัพพัง สาธุ สาธุ อะนุโมทามิ ฯ

อุกาสะ การุญญัง กัตวา นิสสะยัง เทละ เม ภันเต ฯ

(นั่งคุกเข่า)

อะหัง ภันเต, นิสสะยัง ยาจามิ ฯ
 ทุติยัมปิ อะหัง ภันเต, นิสสะยัง ยาจามิ ฯ
 ตะติยัมปิ อะหัง ภันเต, นิสสะยัง ยาจามิ ฯ
 อุปัชฌายี เม ภันเต โหติ ฯ (ว่า ๓ หน)
 เมื่อพระอุปัชฌาย์ว่า โอปาเยกัง, ปะฏิรูโปัง, ปาสาทิเกนะ สัมปะเทหิ, แล้วสามเณร
 ฟังรับว่า อุกาสะ สัมปะฏิจฉามิ ในระหว่าง ๓ หน แล้วกล่าวต่อว่า
 อัชชะตักเคทานิ เถโร, มัยหัง ภาโร, อะหัมปิ เถรสสะ ภาโร ฯ (ว่า ๓ หน)
 แล้วกราบลง ๑ หน ยืนขึ้น กล่าวว่า
 วันทามิ ภันเต, สัพพัง อะปะราธัง ชะมะถะ เม ภันเต, มะยา กะตัง ปุญญัง
 สามินา อะนุโมทิตัพพัง, สามินา กะตัง ปุญญัง มัยหัง ทาตัพพัง สาธุ สาธุ อะนุโมทามิ ฯ
 เสร็จแล้วคุกเข่ากราบ ๓ หน
 (ตั้งแต่ อุปัชฌายี ฯลฯ เถรสสะ ภาโร ๓ วรรคนี้ พระอุปัชฌาย์บางรูปให้ว่า
 รวดเดียวตามแบบนั้นก็มิ ใ้ห้ว่าเป็นตอน ๆ ดังนี้ คือ เมื่อสามเณรว่า อุปัชฌายี เม
 ภันเต โหติ (๓ หน) แล้ว พระอุปัชฌาย์กล่าวรับว่า โอปาเยกัง, ปะฏิรูโปัง, ปาสาทิเกนะ
 สัมปะเทหิ, บทใดบทหนึ่ง ฟังรับว่า อุกาสะ สัมปะฏิจฉามิ ทุกบทไป แล้วสามเณร
 ฟังกล่าวรับเป็นธุระให้กันและกันว่า อัชชะตักเคทานิ ฯลฯ ภาโร ฯ (๓ หน) ก็มี)
 ลำดับนั้น พระอุปัชฌาย์จะเอาบาตรมีสายคล้องตัวผู้มุ่งอุปสมบท แล้วบอกชื่อ
 เรียกบริวารที่ใช้เป็นภาษาบาลี ผู้มุ่งอุปสมบทฟังรับว่า อามะ ภันเต (๔ หน) ดังนี้
 ปะฐะมัง อุปัชฌัง คาหาเปตัพโพ อุปัชฌัง คาหาเปตวา ปัตตะจีวะรัง
 อาจิกขิตัพพัง ฯ

คำบอกบริวาร	คำรับ
๑. อะยันเต ปัตโต	อามะ ภันเต
๒. อะยัง สังฆาญ्ญิ	อามะ ภันเต
๓. อะยัง อุตตะราสังโก	อามะ ภันเต
๔. อะยัง อันตะระวาสะโก	อามะ ภันเต

ต่อจากนั้น พระอุปัชฌาย์จะบอกให้ออกไปข้างนอกว่า คัจจะ อะมุหมิ โอกาเส
 ติญฺฐาหิ ฟิงถอยออกลุกขึ้นไปยืนอยู่ในที่ที่กำหนดไว้ พระคู่สวด (เรียกว่า พระกรรมวาจาจารย์
 และพระอนุสาวนาจารย์) ท่านจะสวดสมมติตนเป็นผู้สอนซ่อม แล้วออกไปสวด
 ตามอันตรายิถธรรม ฟังรับว่า นัตถิ ภันเต ๕ หน อามะ ภันเต ๘ หน ดังนี้

ถาม	ตอบ
๑. กุณฐิ๊ง	นัตถิ กัันเต
๒. คัณโท	นัตถิ กัันเต
๓. กิลาส	นัตถิ กัันเต
๔. โสโส	นัตถิ กัันเต
๕. อะปะมาโร	นัตถิ กัันเต

ถาม	ตอบ
๑. มะนุสโสสิ	อามะ กัันเต
๒. ปุริโสสิ	อามะ กัันเต
๓. กุชิสโสสิ	อามะ กัันเต
๔. อะนะโณสิ	อามะ กัันเต
๕. นะสิ ราชะกะโณ	อามะ กัันเต
๖. อะนุญญาโตสิ มาตาปิตุหิ	อามะ กัันเต
๗. ปะริปุณณะวิสะตัสโสสิ	อามะ กัันเต
๘. ปะริปุณณันเต ปัตตะจีวะรัง	อามะ กัันเต

ถาม	ตอบ
๑. กิณนาโมสิ	อะหัง กัันเต (๑).....นามะ
๒. โก นามะ เต อุปัชฌายโ	อุปัชฌายโ เม กัันเต
	อายัสมา (๒).....นามะ

ช่องที่ (๑).....ไว้ พระอุปัชฌาย์หรืออาจารย์ท่านจะตั้งชื่อของอุปสัมปทาเปกขะกรอกลงในช่องให้ไว้ก่อนวันบวช และช่องที่ (๒).....ไว้ในช่องชื่อของพระอุปัชฌาย์ก็เช่นเดียวกัน ให้กรอกตามชื่อของพระอุปัชฌาย์ ซึ่งท่านจะบอกและกรอกให้ไว้ก่อนวันบวช

ครั้นสวดสอนซ้อมแล้ว พระคู่สวดจะกลับเข้ามาสวดขอเรียกอุปสัมปทาเปกขะเข้ามาอุปสัมปทาเปกขะพึงเข้ามาในสังฆสันนิบาต กราบลงตรงหน้าพระอุปัชฌาย์ ๓ ทน แล้วนั่งคุกเข่าประนมมือ เปล่งวาจาขออุปสมบท ดังนี้

สังฆัมกัันเต, อุปะสัมปะทัง ยาจามิ, อุลลุมปะตุ มัง กัันเต, สังโฆ อะนุกัมปัง อุปาทายะ ฯ

ทุติยัมปิ กัณฑ์, สังฆัง อุปะสัมปะทัง ยาจามิ, อุลลุมปะตุ มัง กัณฑ์, สังโฆ
อะนุกัมปัง อุปาทายะ ฯ

ตะติยัมปิ กัณฑ์, สังฆัง อุปะสัมปะทัง ยาจามิ, อุลลุมปะตุ มัง กัณฑ์, สังโฆ
อะนุกัมปัง อุปาทายะ ฯ

ในลำดับนั้น พระอุปัชฌาย์กล่าวเผด็จสงฆ์แล้ว พระคู่สวดสวดสมมติตน
ตามอันตราภิกขกรรม อุปสัมปทาเปกชะ ฟังรับว่า นัตถิ กัณฑ์ ๕ หน อามะ กัณฑ์ ๘ หน
บอกชื่อนั้นและชื่อพระอุปัชฌาย์รวม ๒ หน เหมือนที่กล่าวไว้ในหนหลัง ฯ

แต่นั้น ฟังนั่งฟังท่านสวดกรรมวาจาอุปสมบทไปจนจบ ครั้นจบแล้ว ท่านจะเอา
บาตรออกจากตัว แล้วกราบลง ๓ หน

แต่นั้น ฟังนั่งพับเพียบประนมมือฟังพระอุปัชฌาย์บอกอนุศาสน์ไปจนจบ แล้วรับว่า
อามะ กัณฑ์ เป็นเสร็จพิธีอุปสมบท แล้วกราบพระอุปัชฌาย์ ๓ หน ถ้ามีไทยธรรมถวาย
ก็ให้รับไทยธรรมถวายพระอันดับ เสร็จแล้วคอยฟังพระท่านอนุโมทนาต่อไป เมื่ออนุโมทนา
ฟังกรวดน้ำตั้งใจอุทิศบุญกุศลส่วนนี้ให้แก่ท่านผู้มีพระคุณ เมื่อพระว่า ยะถา จบ ก็เทน้ำ
โกจรกลงให้หมด ต่อนั้นประนมมือฟังอนุโมทนาไปจนจบ เป็นอันเสร็จพิธี

จบวิธีอุปสมบทแบบอุกาสะ

วิธีอุปสมบทแบบเอสาหัง

กุลบุตรผู้มีศรัทธามุ่งอุปสมบท ฟังรับผ้าไตร อุ้มประนมมือเข้าไปใน
สังฆสนนิบาต วางผ้าไตรไว้ข้างตัวด้านซ้าย รับเครื่องสักการะถวายพระอุปัชฌาย์ แล้วกราบ
ด้วยเบญจางคประดิษฐ์ ๓ หน แล้วนั่งคุกเข่าอุ้มผ้าไตรประนมมือ เปล่งวาจาถึงสรณะ
และขอบรรพชาด้วยคำมคร หยุดตามเครื่องหมายจุลภาค (,) ว่า

เอสาหัง กัณฑ์, สุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ตัง ณะคะวันตัง สระระณัง คัจฉามิ,
อัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ, ละเภยยาหัง กัณฑ์, ตัสสะ ณะคะวะโต, อัมมะวินะเย
ปีพพชชัง, ละเภยยัง อุปะสัมปะทัง ฯ

ทุติยัมปาหัง กัณฑ์, สุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ตัง ณะคะวันตัง สระระณัง คัจฉามิ,
อัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ, ละเภยยาหัง กัณฑ์, ตัสสะ ณะคะวะโต, อัมมะวินะเย
ปีพพชชัง, ละเภยยัง อุปะสัมปะทัง ฯ

ตะตียัมปาหัง กันเต, สุจิระปะรินิพพุตัมปี, ตัง ะคะวันตัง สะระณัง คัจฉามิ,
อัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ, ละเภยยาหัง กันเต, ตัสสะ ะคะวะโต, อัมมะวินะเย
ปีพพัชชัง, ละเภยยัง อุปะสัมปะทัง ฯ

อะหัง กันเต, ปีพพัชชัง ยาจามิ, อิมานิ กาสายานิ วัตถานิ คะเหตวา,
ปีพพาเชณะ มัง กันเต, อะนุกัมปัง อูปาทายะ ฯ

ทุตียัมปี อะหัง กันเต, ปีพพัชชัง ยาจามิ, อิมานิ กาสายานิ วัตถานิ
คะเหตวา, ปีพพาเชณะ มัง กันเต, อะนุกัมปัง อูปาทายะ ฯ

ตะตียัมปี อะหัง กันเต, ปีพพัชชัง ยาจามิ, อิมานิ กาสายานิ วัตถานิ
คะเหตวา, ปีพพาเชณะ มัง กันเต, อะนุกัมปัง อูปาทายะ ฯ

(ถ้าบวชเป็นสามเณร ให้ตัดคำว่า ละเภยยัง อุปะสัมปะทัง ออกเสียทุกแห่ง)

ลำดับนั้น พระอุปัชฌาย์รับผ้าไตรจากผู้มุ่งบรรพชาวางไว้ตรงหน้าตัก แล้วให้อิวาท
และบอกตะจะปัญจะกะกัมมัฏฐาน ให้ว่าตามไปที่ละบท โดยอนุโลม (ไปข้างหน้า) และปฏิโลม
(ทวนกลับ) ดังนี้

เกสา โลมา นะชา ทันตา ตะโจ (อนุโลม)

ตะโจ ทันตา นะชา โลมา เกสา (ปฏิโลม)

ครั้นให้อิวาทแล้ว พระอุปัชฌาย์จะตั้งอั่งสะออกจากผ้าไตรสวมให้ผู้บวช แล้วสั่ง
ให้ออกไปครองผ้าไตรจีวรตามระเบียบ ครั้นเสร็จแล้วเข้าไปหาพระกรรมวาจาจารย์รับเครื่อง
สักการะถวายทานแล้วกราบ ๓ หน นั่งคุกเข่าประนมมือ เปล่งวาจาขอสรณะและศีล ดังนี้

อะหัง กันเต, สะระณะสีลัง ยาจามิ ฯ

ทุตียัมปี อะหัง กันเต, สะระณะสีลัง ยาจามิ ฯ

ตะตียัมปี อะหัง กันเต, สะระณะสีลัง ยาจามิ ฯ

ลำดับนั้น พระอาจารย์กล่าวค่านมัสการ ให้ผู้มุ่งบรรพชาว่าตามไป ดังนี้

นะโม ตัสสะ ะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ฯ (ว่า ๓ หน)

แต่นั้น พระอุปัชฌาย์จะสั่งด้วยคำว่า เอวัง ะเทหิ หรือ ยะมะหัง ะทามิ ตัง ะเทหิ
พึงรับว่า อามะ กันเต

ครั้นแล้ว ท่านจะว่านำให้เปล่งวาจาว่า สรณคณัน พิงว่าตามไปที่ละพากย์ (ตอน)
ดังนี้

พุทอัง สระระณัง คัจฉามิ ฯ

อัมมัง สระระณัง คัจฉามิ ฯ

สังฆัง สระระณัง คัจฉามิ ฯ

ทุติยัมปิ พุทอัง สระระณัง คัจฉามิ ฯ

ทุติยัมปิ อัมมัง สระระณัง คัจฉามิ ฯ

ทุติยัมปิ สังฆัง สระระณัง คัจฉามิ ฯ

ตติยัมปิ พุทอัง สระระณัง คัจฉามิ ฯ

ตติยัมปิ อัมมัง สระระณัง คัจฉามิ ฯ

ตติยัมปิ สังฆัง สระระณัง คัจฉามิ ฯ

เมื่อจบแล้ว พระอุปัชฌาย์จะบอกว่า ติสระระณะคะมะนัง นิฏฐิตัง พึงรับว่า
อามะ ภันเต

ลำดับนั้น พระอุปัชฌาย์จะบอกให้รู้ว่า การบรรพชาเป็นสามเณรสำเร็จ
ด้วยสรณคมน์ เพียงเท่านั้น (ผู้มุ่งอุปสมบทเป็นสามเณรเมื่อจบไตรสรณคมน์) จากนั้น
พึงสมาทานสิกขาบท ๑๐ ประการ โดยว่าตามไปที่ละพากย์ ดังนี้

ปาณาติปาตา เวระมะณี

อะทินนาทานา เวระมะณี

อะพรหมจริยา เวระมะณี

มุสาวาทา เวระมะณี

สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา เวระมะณี

วิกาละโภชะนา เวระมะณี

นัจจะคีตะวาทีตะวิสสุกะทัสสะนา เวระมะณี

มาลาคันธะวิเลปะนะธาระณะมัณฑะนะวิภูสะนัฏฐานา เวระมะณี

อุจจาสะยะนะมะหาสะยะนา เวระมะณี

ชาตะรูปะระชะตะปะฎีคคะหะณา เวระมะณี

อิมานิ ทะสะ สิกขาปะทานิ สะมาதியามิ ฯ (ข้อความตอนนี้ให้ว่า ๓ หน)

ในลำดับนั้น สามเณรพึงรับบาตร อุ่มเข้าไปหาพระอุปัชฌาย์ในสังฆสันนิบาต
วางไว้ข้างตัวด้านซ้าย รับเครื่องสักการะถวายท่านแล้วกราบ ๓ หน นั่งคุกเข่าประนมมือ
กล่าวคำขอนิสัย ว่าดังนี้

อะหัง ภันเต นิสสะยัง ยาจามิ ฯ
 ทุดิยัมปิ อะหัง ภันเต, นิสสะยัง ยาจามิ ฯ
 ตะติยัมปิ อะหัง ภันเต, นิสสะยัง ยาจามิ ฯ
 อุปัชฌายโ เม ภันเต, โหหิ (ข้อความตอนนี้ให้ว่า ๓ คน)
 พระอุปัชฌาย์กล่าวว่า โอปาโยกััง, ปะฏิรูโปัง, ปาสาทิเกนะ สัมปาเทหิ บทใดบทหนึ่ง
 ฟังรับว่า สาธุ ภันเต ทุกบทไป แต่นั้นสามเณรฟังกล่าวรับเป็นธุระให้กันและกัน ว่าดังนี้
 อชชะตักเคทานิ เถโร, มัยหัง ภาโร, อะหัมปิ เถรสสะ ภาโร ฯ (ว่า ๓ คน)
 เสร็จแล้วกราบลง ๓ คน

ลำดับนั้น พระอาจารย์แนะนำสามเณรไปตามระเบียบแล้ว เอาบาตรมีสายคล้องตัว
 ผู้มุ่งอุปสมบท และบอกบริวารคือ บาตร ผ้าสังฆาฏิ จีวร และผ้าสบง แก่ผู้มุ่งอุปสมบท
 ให้รับว่า อามะ ภันเต ๔ คน ดังนี้

คำบอกบริวาร	คำรับ
๑. อะยันเต ปัตโต	อามะ ภันเต
๒. อะยัง สังฆาฏิ	อามะ ภันเต
๓. อะยัง อุตตะราสังโค	อามะ ภันเต
๔. อะยัง อันตะระวาสะโก	อามะ ภันเต

ต่อจากนั้น พระอุปัชฌาย์จะบอกให้ออกไปข้างนอกว่า คัจฉะ อะมุหมิ โอกาเส
 ติญฺฐาหิ ผู้บวชพึงถอยออกลุกขึ้นไปยืนอยู่ในที่ที่กำหนดไว้ (ส่วนใหญ่จะเป็นบริเวณ
 ทางเข้าโบสถ์) พระคู่สวดจะสวดสมมติตนเป็นสอนซ่อม (เรียกว่า คู่สวด คือ พระกรรม-
 วาจาจารย์ และพระอนุสาวนาจารย์) แล้วออกไปสวดถามอันตรายิกธรรม ฟังรับว่า
 นัตถิ ภันเต ๕ คน และ อามะ ภันเต ๘ คน ดังนี้

ถาม	ตอบ
๑. กุญฺฐัง	นัตถิ ภันเต
๒. คัณโฑ	นัตถิ ภันเต
๓. กิลาสโ	นัตถิ ภันเต
๔. โสโส	นัตถิ ภันเต
๕. อะปะมาโร	นัตถิ ภันเต

ถาม	ตอบ
๑. มนะสุโสติ	อามะ กันเต
๒. ปุริโสติ	อามะ กันเต
๓. กุชิสโสติ	อามะ กันเต
๔. อะนะโณติ	อามะ กันเต
๕. นะสิ ราชะกะโฏ	อามะ กันเต
๖. อะนุญญาโตสิ มาตาปัตตฺหิ	อามะ กันเต
๗. ปะริปุณณะวีสะติวัสโสติ	อามะ กันเต
๘. ปะริปุณณันเต ปัตตะจีวะรัง	อามะ กันเต

ถาม	ตอบ
๑. กินนาโมสิ	อะหัง กันเต (๑)..... นามะ
๒. โภ นามะ เต อุปัชฌายโย	อุปัชฌายโย เม กันเต อายัสสะมา (๒)..... นามะ

ส่วนช่องที่ (๑).....ไว้ พระอุปัชฌาย์จะตั้งชื่อของอุปสัมปทาเปกขะ กรอกลงในช่องให้ไว้ก่อนวันบวช และช่องที่ (๒).....ไว้ในช่องชื่อของพระอุปัชฌาย์ ก็เช่นเดียวกัน ให้กรอกตามชื่อของพระอุปัชฌาย์ ซึ่งท่านจะบอกและกรอกให้ไว้ก่อน วันบวช

ครั้นสวดสอนซ้อมแล้ว พระคู่สวดจะกลับเข้ามาสวดขอเรียกอุปสัมปทาเปกขะเข้ามา อุปสัมปทาเปกขะพึงเข้ามาในสังฆสันนิบาต กราบลงตรงหน้าพระอุปัชฌาย์ ๓ หน แล้วนั่งคุกเข่าประนมมือ เปล่งวาจาขออุปสมบท ดังนี้

สังฆัมกันเต, อุปะสัมปะทัง ยาจามิ, อุลลุมปะตุ มัง กันเต, สังโฆ อะนุกัมปัง อุปาทายะ ฯ

ทุติยัมปิ กันเต, สังฆัง อุปะสัมปะทัง ยาจามิ, อุลลุมปะตุ มัง กันเต, สังโฆ อะนุกัมปัง อุปาทายะ ฯ

ตะติยัมปิ กันเต, สังฆัง อุปะสัมปะทัง ยาจามิ, อุลลุมปะตุ มัง กันเต, สังโฆ อะนุกัมปัง อุปาทายะ ฯ

(ถ้าบวชพร้อมกันหลายคนให้เปลี่ยนคำว่า ยาจามิ เป็น ยาจามะ และเปลี่ยน มัง เป็น โน)

ในลำดับนั้น พระอุปัชฌาย์กล่าวเผด็จสงฆ์แล้ว พระอาจารย์ (คู่สวด) สวดสมมติตนตามอันตรายิกธรรม อุปสัมปทาเปกชะพึงรับว่า นัตถิ ภันเต ๕ หน อามะ ภันเต ๘ หน บอกชื่อตนและชื่อพระอุปัชฌาย์รวม ๒ หน แต่นั้น พึงนั่งฟังท่านสวดกรรมวาจาอุปสมบทไปจนจบ ครั้นจบแล้วท่านเอาบาตรออกจากตัว แล้วพึงกราบลง ๓ หน นั่งพับเพียบ ประนมมือฟังพระอุปัชฌาย์บอกอนุศาสน์ไปจนจบ แล้วรับว่า อามะ ภันเต แล้วกราบ ๓ หน ถวายไทยทาน กรวดน้ำ เหมือนกล่าวแล้วในแบบอุกาสะ

จบวิธีอุปสมบทแบบเอสาหัง

คำลาสิกขา

สิกขัง ปัจจักขามิ คิหิติ มัง ธาเรละ.

ข้าพเจ้าขอบอกคืนสิกขา ขอท่านทั้งหลาย จงจำข้าพเจ้าไว้ว่าเป็นคฤหัสถ์.

(ว่า ๓ หน ทั้งภาษาบาลีและภาษาไทย)

พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ

ให้ผู้ที่จะแสดงตนเป็นพุทธมามกะ นุ่งขาว ห่มขาว หรือเครื่องแบบของตนให้เรียบร้อย นั่งรอในที่ที่จัดไว้ เมื่อถึงเวลากำหนด พระสงฆ์เข้าสู่บริเวณพิธีกราบพระพุทธรูปพระประธานแล้วนั่งประจำอาสนะให้ผู้แสดงตนเข้าไปนั่งคุกเข่าหน้าโต๊ะหมู่บูชา จุดธูปเทียนและวางดอกไม้บูชาพระ (ถ้าเป็นการแสดงตนเป็นหมู่คณะ ให้หัวหน้าเข้าไปจุดธูปเทียนคนเดียว) ส่งใจระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย เปล่งวาจาว่า (ถ้าแสดงเป็นหมู่ให้หัวหน้านำกล่าวให้ว่าพร้อมกัน)

อิมีนา สักกาเรนะ พุทธัง ปุเชมิ (ปุเชมะ) ข้าพเจ้า (ข้าพเจ้าทั้งหลาย) ขอบูชาพระพุทธเจ้าด้วยเครื่องสักการะนี้ (กราบ)

อิมีนา สักกาเรนะ ธัมมัง ปุเชมิ (ปุเชมะ) ข้าพเจ้า (ข้าพเจ้าทั้งหลาย) ขอบูชาพระธรรมด้วยเครื่องสักการะนี้ (กราบ)

อิมีนา สักกาเรนะ สังฆัง ปุเชมิ (ปุเชมะ) ข้าพเจ้า (ข้าพเจ้าทั้งหลาย) ขอบูชาพระสงฆ์ด้วยเครื่องสักการะนี้ (กราบ)

จากนั้น ให้ผู้แสดงตนถวายพานเครื่องสักการะแด่พระอาจารย์แล้วกราบ ๓ หน (ถ้าแสดงตนเป็นหมู่ ให้เปลี่ยนคำที่ขีดเส้นใต้โดยใช้คำในวงเล็บแทน)

ทุกคนนั่งคุกเข่าประนมมืออยู่กับที่ หัวหน้าหมู่คนเดียวนำเครื่องสักการะเข้า ถวายแทนและกราบพร้อมกันหัวหน้า แล้วเปล่งคำปฏิญาณต่อหน้าพระสงฆ์ทั้งคัมภีร์ และคำแปลเป็นตอน ๆ ไปจนจบ ดังนี้

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

ข้าพเจ้าขอนอบน้อม แต่พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น (กล่าว ๓ ครั้ง ทั้งบาลี และภาษาไทย)

เอสาหัง ภันเต (เอเต° มะยัง ภันเต), สุจิระปะรินิพุตัมปิ, ตัง ภะคะวันตัง สระระณัง คัจฉามิ (คัจฉามะ), อัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ, พุทฺธะมามะโกติ^๒ (พุทฺธะมามะกาติ) มัง โน สังโฆ ธาเรตุ.

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้า (ข้าพเจ้าทั้งหลาย) ขอถึงพระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์นั้น แม้ปรินิพพานแล้ว ทั้งพระธรรมและพระสงฆ์เป็นสรณะ ขอพระสงฆ์ จงจำข้าพเจ้าไว้ว่า เป็นพุทฺธมามกะ

(ถ้าปฏิญาณพร้อมกันหลายคน ให้เปลี่ยนคำที่ขีดเส้นใต้โดยใช้คำในวงเล็บแทน)

เมื่อผู้แสดงตนเป็นพุทฺธมามกะกล่าวคำปฏิญาณจบ พระสงฆ์ทั้งหมดประนมมือรับ สาธุ พร้อมกัน จากนั้นให้ผู้แสดงตนเป็นพุทฺธมามกะนั่งพับเพียบประนมมือรับฟังโอวาทต่อไป เมื่อจบโอวาทของพระอาจารย์แล้ว ให้ผู้แสดงตนเป็นพุทฺธมามกะรับ สาธุ พร้อมกัน แล้วนั่งคุกเข่าประนมมือกล่าวคำอาราธนาเบญจศีล (ศีล ๕) และสมาทานศีล ตามที่ พระอาจารย์กล่าวนำไปจนจบ ผู้แสดงตนเป็นพุทฺธมามกะกราบ ๓ หน ถวายเครื่องไทยธรรม แก่พระสงฆ์ (ถ้ามี) เสร็จแล้ว นั่งพับเพียบตรงหน้าพระอาจารย์ เติริยมกรวดน้ำ รับพร เมื่อพระสงฆ์กล่าวอนุโมทนา (ยถา สัพพี) จบ ฟังนั่งคุกเข่ากราบพระสงฆ์ ๓ หน เป็นเสร็จพิธี

ด่วนมาก

ที่ นร ๐๕๐๖/๑๓๕๕๘

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๕ สิงหาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ขอแก้ไขถ้อยคำชื่องาน “งานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปีที่ ๖๐ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓” ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๓

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

อ้างถึง หนังสือกระทรวงวัฒนธรรมที่ วธ ๐๓๐๒/๑๘๗๘ ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๓

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๑๐๖/๑๑๑๙
ลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๓
๒. สำเนาหนังสือสำนักพระราชวัง ที่ พว ๐๐๐๙/๔๕๑๓
ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๓

ตามที่ได้เสนอเรื่อง ขอแก้ไขถ้อยคำชื่องาน “งานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปีที่ ๖๐ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓” ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ไปเพื่อดำเนินการ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

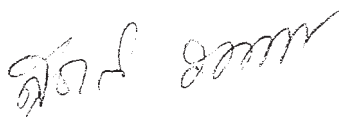
สำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี) และสำนักพระราชวังได้เสนอความเห็นมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วยความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๓ อนุมัติตามที่กระทรวงวัฒนธรรมเสนอ

จึงเรียนยืนยันมา ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งให้สำนักงาน
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีและสำนักพระราชวังทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุชาติ วิภาสธวัช)

ผู้อำนวยการสำนักวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๒๙

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๖๔

www.cabinet.thaigov.go.th

v53-02-01 : ภัคธรณ์

สำเนาถูกต้อง

(นายภัคธรณ์ สัตถาวงษ์)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ที่ พว ๐๐๐๙/๔๔๑๓

สำนักพระราชวัง

พระบรมมหาราชวัง กทม. ๑๐๒๐๐

๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ขอแก้ไขถ้อยคำชื่องาน “งานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปีที่ ๖๐ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓”

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือที่ นร ๐๕๐๖/๑๑๖๘๓ ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงวัฒนธรรม ขอความเห็นการแก้ไขถ้อยคำชื่องาน “งานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปีที่ ๖๐ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓” ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ความแจ้งแล้วนั้น

การนี้ สำนักพระราชวังได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นชอบตามที่กระทรวงวัฒนธรรมเสนอขอแก้ไขถ้อยคำชื่องานเป็น “งานเฉลิมพระเกียรติแห่งการบรมราชาภิเษก ปีที่ ๖๐”

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายแก้วขวัญ วัชโรทัย)

เลขาธิการพระราชวัง

กองพระราชพิธี

โทร. ๐ ๒๖๒๓ ๕๕๐๐ ต่อ ๒๕๒๖

โทรสาร ๐ ๒๖๒๓ ๕๕๐๐ ต่อ ๒๕๒๗

สำเนาถูกต้อง

(นายภักธรณ์ สัตถาวงษ์)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ด่วนมาก

ที่ นร ๐๕๐๖/๑๑๑๙

สำนักนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๓

เรื่อง การขอแก้ไขถ้อยคำชื่องาน “งานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปีที่ ๖๐ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓” ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๓

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๖/๘๖๒๑ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓
๒. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๑๑๖๘๒ ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ขอให้สำนักนายกรัฐมนตรีพิจารณาเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี กรณีกระทรวงวัฒนธรรมได้เสนอขอแก้ไขถ้อยคำชื่องาน “งานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปีที่ ๖๐ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓” ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เรื่อง ขอความเห็นชอบให้ข้าราชการลาเข้าร่วมอุปสมบทในโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปีที่ ๖๐ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และเนื่องในโอกาสสมทวมงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ โดยไม่ถือเป็นวันลา เป็น “งานเฉลิมพระเกียรติแห่งการบรมราชาภิเษกปีที่ ๖๐” และภายหลังที่ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมใหม่แล้ว กระทรวงวัฒนธรรมได้พิจารณายืนยันให้นำเรื่องนี้เสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่า เนื่องจากถ้อยคำชื่องานตามที่กระทรวงวัฒนธรรมเสนอขอแก้ไขเป็น “งานเฉลิมพระเกียรติแห่งการบรมราชาภิเษกปีที่ ๖๐” นั้นเป็นถ้อยคำ ซึ่งกระทรวงวัฒนธรรมได้นำมาจากส่วนหนึ่งของชื่อของคณะกรรมการที่ได้แต่งตั้งขึ้นตามคำสั่ง สำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๒/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติแห่งการบรมราชาภิเษกปีที่ ๖๐ และการเฉลิมพระชนมพรรษา โดยคณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่ดำเนินการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ รวม ๓ โอกาส ได้แก่ ในวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เป็นปีที่ ๖๐ การพระราชพิธีบรมราชาภิเษกของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๓ วันเฉลิมพระชนมพรรษา ๗๘ พรรษา ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ วันเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและถ้อยคำส่วนหนึ่งของชื่อของคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว เป็นคำกลางที่กำหนดขึ้นใช้เอง ซึ่งมีได้มีความหมายถึงงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษกโดยตรง แต่สามารถนำมาใช้เพื่อสื่อความหมายถึงการจัดงานเฉลิมพระเกียรติในวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เป็นปีที่ ๖๐ การพระราชพิธีบรมราชาภิเษกของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ หรือกระทรวงวัฒนธรรมอาจแก้ไขถ้อยคำชื่องานเป็น “เนื่องในโอกาสการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกครบ ๖๐ ปี” เพื่อสื่อความหมายถึงการเวียนมาบรรจบครบ ๖๐ ปีของการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกก็ได้

จึงเรียนมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายจตุรงค์ ปัญญาดีล)

ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักกฎหมายและระเบียบกลาง

โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๒๖๙๔

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๗๘๙๖

สำเนาถูกต้อง

(นายภคธวัช สัตถาวงษ์)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ที่ วธ ๐๓๐๒/๑๘๗๘

กระทรวงวัฒนธรรม

๖๖๖ ถนนบรมราชชนนี

เขตบางพลัด กทม. ๑๐๗๐๐

๗ กรกฎาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ขอแก้ไขถ้อยคำชื่องาน “งานพระราชพิธีบรมราชาภิเษกปีที่ ๖๐ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓”
ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๓

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการ

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการ ส่วนที่ ๓๖๖/๙๔๑๘
ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแจ้งว่า โดยที่ได้มี
พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งรัฐมนตรีใหม่ ตามประกาศลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๓
จึงขอให้กระทรวงวัฒนธรรมพิจารณายืนยันการขอแก้ไขถ้อยคำชื่องาน “พระราชพิธี
บรมราชาภิเษก ปีที่ ๖๐ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓” ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔
พฤษภาคม ๒๕๕๓ เรื่องขอความเห็นชอบให้ข้าราชการลาเข้าร่วมอุปสมบทในโครงการ
อุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสงานพระราชพิธี
บรมราชาภิเษก ปีที่ ๖๐ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิม
พระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ โดยไม่ถือเป็นวันลา แก้เป็น “งานเฉลิม
พระเกียรติแห่งการบรมราชาภิเษก ปีที่ ๖๐” ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงวัฒนธรรมพิจารณาแล้ว ขอเรียนว่ามีความประสงค์จะนำเรื่อง
ดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ตามที่เคยเสนอไว้แต่เดิม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณาดำเนินการต่อไป จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิพัทธ์ อินทรสมบัติ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

กรมการศาสนา

กองศาสนูปถัมภ์

โทร. ๐ ๒๔๒๒ ๘๗๙๓

โทรสาร ๐ ๒๔๒๒ ๘๗๙๔

สำเนาถูกต้อง

(นายวิเชียร อนันตศิริรัตน์)

นักวิชาการศาสนาชำนาญการ

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๖/๙๔๑๘

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๓

เรื่อง การดำเนินการเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีเมื่อมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
แต่งตั้งรัฐมนตรี

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย บัญชีรายชื่อเรื่องที่อยู่ระหว่างดำเนินการ

โดยที่ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งรัฐมนตรีท่านใหม่ ตามประกาศลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๓ แล้ว ซึ่งตามแนวทางปฏิบัติที่ผ่านมาสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะส่งเรื่องในส่วนราชการได้ส่งไปเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีคืนให้ส่วนราชการนั้นเพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง แต่สำหรับแนวทางปฏิบัติในครั้งนี้ เพื่อให้การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเป็นไปด้วยความรวดเร็วและต่อเนื่อง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะไม่ส่งเรื่องดังกล่าวคืน แต่จะดำเนินการนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามขั้นตอนต่อไป โดยหากส่วนราชการประสงค์จะระงับหรือถอนเรื่องใดคืน ขอให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดลงนามในหนังสือแจ้งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีโดยด่วน หรือในกรณีเรื่องใดที่บรรจุอยู่ในระเบียบวาระการประชุมแล้ว รัฐมนตรีเจ้าสังกัดก็สามารถเสนอขอถอนเรื่องนั้นในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีได้ ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ส่งบัญชีรายชื่อเรื่องที่อยู่ระหว่างดำเนินการมาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและแจ้งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทราบโดยด่วนด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรชัย ภู่งประเสริฐ)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๓๒

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๖๔

www.cabinet.thaigov.go.th

nk53-06-17 : นวลสวาท

สำเนาถูกต้อง

(นายภักธรณ์ สัตถาวงษ์)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ด่วนที่สุด

ที่ วธ ๐๓๐๑/๑๔๗๑

กระทรวงวัฒนธรรม

๖๖ ถนนบรมราชชนนี

เขตบางพลัด กทม. ๑๐๗๐๐

๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ขอแก้ไขถ้อยคำชื่องาน “งานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปีที่ ๖๐ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓” ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เรื่อง ขอความเห็นชอบให้ข้าราชการลาเข้าร่วมอุปสมบทในโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปีที่ ๖๐ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ โดยไม่ถือเป็นวันลา แก้เป็น “งานเฉลิมพระเกียรติแห่งการบรมราชาภิเษกปีที่ ๖๐”

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๗๓๘๑ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๒/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๓ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติแห่งการบรมราชาภิเษก ปีที่ ๖๐ และการเฉลิมพระชนมพรรษา

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี แจ้งว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๓ อนุมัติตามที่กระทรวงวัฒนธรรมเสนอ เรื่อง ขอความเห็นชอบให้ข้าราชการลาเข้าร่วมอุปสมบทในโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปีที่ ๖๐ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ โดยไม่ถือเป็นวันลา ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงวัฒนธรรม พิจารณาแล้วเห็นว่า ถ้อยคำข้อความ “งานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปีที่ ๖๐ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓” ตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว มีความคลาดเคลื่อนไม่ตรงกับข้อความตามที่รัฐบาลกำหนดไว้ ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๒๒/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๓ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติแห่งการบรมราชาภิเษก ปีที่ ๖๐ และการเฉลิมพระชนมพรรษา ดังนั้น เพื่อให้ถูกต้องตรงตามข้อความที่รัฐบาลกำหนดดังกล่าว จึงขอแก้ไขถ้อยคำข้อความ “งานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปีที่ ๖๐ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓” ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เรื่อง ขอความเห็นชอบให้ข้าราชการลาเข้าร่วมอุปสมบทในโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปีที่ ๖๐ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ โดยไม่ถือเป็นวันลาแก่เป็น “งานเฉลิมพระเกียรติแห่งการบรมราชาภิเษกปีที่ ๖๐”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณานำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระ สลักเพชร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

กรมการศาสนา

สำนักงานเลขานุการกรม

โทร. ๐ ๒๔๒๒ ๘๗๘๐

โทรสาร ๐ ๒๔๒๒ ๘๗๗๗

สำเนาถูกต้อง

(นายวิเชียร อนันตศิริรัตน์)

นักวิชาการศาสนาชำนาญการ

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๖/ว ๙๙

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ขอความเห็นชอบให้ข้าราชการลาเข้าร่วมอุปสมบทในโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปีที่ ๖๐ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และเนื่องในโอกาสสมทามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ โดยไม่ถือเป็นวันลา

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๖/ว ๒๕ ลงวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๓

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. สำเนาหนังสือกระทรวงวัฒนธรรม ที่ วธ ๐๓๐๒/๑๐๒๐ ลงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๓
  ๒. สำเนาหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๑๐๖/๕๗๙ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๓
  ๓. สำเนาหนังสือสำนักงาน ก.พ. ด่วนที่สุด ที่ นร ๑๐๑๒/๔๗๕ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๓
  ๔. สำเนาหนังสือสำนักงบประมาณ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๗๑๔/๓๐๒ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๓
  ๕. สำเนาหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๕/๘๒๓๓ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๓

ด้วยกระทรวงวัฒนธรรมได้เสนอเรื่อง ขอความเห็นชอบให้ข้าราชการลาเข้าร่วมอุปสมบทในโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปีที่ ๖๐ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และเนื่องในโอกาสสมทามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓

โดยไม่ถือเป็นวันลา มาเพื่อดำเนินการ ซึ่งสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี) สำนักงาน ก.พ. และสำนักงบประมาณได้เสนอความเห็นมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้ ส่วนความเห็นของกระทรวงการคลัง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้รับภายหลังจากเริ่มประชุมคณะรัฐมนตรีแล้วจึงไม่ได้จัดทำสำเนาแจกที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ตามนัยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๓ (เรื่อง การปรับปรุงแนวทางการนำหนังสือตอบความเห็นของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี) ตามหนังสือที่อ้างถึง

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๓ อนุมัติตามที่กระทรวงวัฒนธรรมเสนอ

จึงเรียนยืนยันมา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรชัย ภูประเสริฐ)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๒๘

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๖๔

www.cabinet.thaigov.go.th

(nk53_05_09 : ภัคธรณ์)

ที่ วธ ๐๓๐๒/๑๐๒๐

กระทรวงวัฒนธรรม

๖๖๖ ถนนบรมราชชนนี

เขตบางพลัด กทม. ๑๐๗๐๐

๗ เมษายน ๒๕๕๓

เรื่อง ขอความเห็นชอบให้ข้าราชการลาเข้าร่วมอุปสมบทในโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปีที่ ๖๐ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และเนื่องในโอกาสสมทวมงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ โดยไม่ถือเป็นวันลา

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสสมทวมงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ จำนวน ๗๐ เล่ม

เรื่องเดิม

จังหวัดลำปาง ได้มีหนังสือที่ ลป ๐๐๓๑/๒๗๐๙๐ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๒ แจ้งว่า คณะสงฆ์จังหวัดลำปาง และจังหวัดลำปางจะจัดโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสสมทวมงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ เพื่อให้พสกนิกรชาวไทยทุกหมู่เหล่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวจังหวัดลำปาง ได้ร่วมเฉลิมพระเกียรติ แสดงความจงรักภักดีและแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ด้วยการบำเพ็ญคุณความดีปฏิบัติธรรมถวายพระราชกุศลโดยการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ กำหนดเป้าหมายอุปสมบท จำนวน ๑๐๐ รูป ณ วัดพระเจดีย์ซาวหลัง อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ จึงมีความประสงค์จะขอให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบให้ข้าราชการทุกประเภท รวมถึงลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราวของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลาเข้าร่วมอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติในครั้งนี้ได้โดยไม่ถือเป็นวันลา เสมือนเป็นการปฏิบัติราชการ และได้รับเงินเดือนตามปกติ

เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

๑. เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ ธันวาคมของทุกปี จะมีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนทั่วประเทศ จัดโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ขึ้นทั่วไป เพื่อเปิดโอกาสให้ข้าราชการและประชาชนได้อุปสมบทเพื่อถวายพระราชกุศล แต่ข้าราชการที่มีความประสงค์จะเข้าร่วมอุปสมบทไม่สามารถลาเข้าร่วมอุปสมบทได้ เนื่องจากขัดต่อระเบียบว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒. ระเบียบว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มิได้มีข้อกำหนดให้ข้าราชการลาอุปสมบทได้เพียง ๑ ครั้ง แต่ข้าราชการที่เคยอุปสมบทระหว่างรับราชการมาแล้ว หากประสงค์จะลาอุปสมบทอีก และผู้มีอำนาจอนุญาตให้ลาได้ ข้าราชการก็มีสิทธิลาอุปสมบทได้ แต่จะไม่ได้รับเงินเดือนระหว่างการลา ตามนัยแห่งพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จบำนาญ และเงินอื่น ๆ ในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๓๕ อย่างไรก็ตาม หากคณะรัฐมนตรีได้มีมติยกเว้นระเบียบว่าด้วยการลาของข้าราชการฯ แล้ว การลาอุปสมบทจะถือเสมือนเป็นการปฏิบัติราชการ และผู้อุปสมบทจะได้รับเงินเดือนตามปกติ

๓. เพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบให้ข้าราชการ ลาเข้าร่วมอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปีที่ ๖๐ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และเนื่องในโอกาสงานพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ ได้โดยไม่ถือเป็นวันลา ให้ครอบคลุมข้าราชการทุกประเภท พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราวของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ

ความด่วนของเรื่อง

กระทรวงวัฒนธรรม พิจารณาเห็นว่าในปีพุทธศักราช ๒๕๕๓ มีงานสำคัญที่จัดขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประกอบด้วย

๑. พระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปีที่ ๖๐ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓

๒. พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓

เนื่องในโอกาสมหามงคลดังกล่าว มีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่ประสงค์จะจัดโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

มีความจำเป็นต้องเตรียมการจัดงานเฉลิมฉลอง ทั้งด้านงบประมาณ บุคลากรที่ปฏิบัติงาน การประชาสัมพันธ์ การรับสมัครผู้อุปสมบท การฝึกซ้อมพิธีการต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งจะต้องใช้เวลาในการดำเนินงาน รวมทั้งบุคลากรของหน่วยงานภาครัฐประสงค์จะเข้าอุปสมบทเพื่อเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งหากได้รับทราบมติคณะรัฐมนตรีตั้งแต่เนิ่น ๆ ก็จะได้เตรียมการและยึดถือเป็นแนวปฏิบัติต่อไป

สาระสำคัญของเรื่องหรือข้อเท็จจริง

๑. จังหวัดลำปางกำหนดเป้าหมายผู้อุปสมบทคือข้าราชการทุกประเภท จำนวน ๑๐๐ รูป มีกำหนดการโดย เปิดรับสมัครวันที่ ๑-๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ จัดพิธีปลงศพและทำขวัญนาคน วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ พิธีบรรพชาอุปสมบท วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ ปฏิบัติธรรม ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ พิธีลาสิกขาและแสดงตนเป็นพุทธมามกะ ในวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๓

ทั้งนี้ ในการกำหนดระยะเวลาดังกล่าวพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นช่วงระยะเวลาที่เหมาะสม เนื่องจากอยู่ระหว่างวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ข้าราชการทุกคนได้มีโอกาสลาอุปสมบท เพื่อบำเพ็ญคุณความดีปฏิบัติธรรม ถวายพระราชกุศล และเป็นการส่งเสริมประเพณีการบรรพชาอุปสมบท ประกอบกับทางวัดพระเจดีย์ขาวหลัง มีพระอุปัชฌาย์ พระอาจารย์ และพระพี่เลี้ยงที่มีความพร้อมสามารถให้การอบรมสั่งสอนแก่ผู้อุปสมบท ได้ตลอดระยะเวลาการฝึกอบรมที่กำหนด

๒. การอุปสมบทครั้งนี้ ประสงค์ขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบให้ข้าราชการทุกประเภท พนักงานราชการ รวมทั้งลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว ของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ ลาอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติเป็นเวลา ๑๕ วัน ตามหลักสูตรศาสนศึกษาสำหรับผู้บวชระยะสั้น (๑๕ วัน) ของกรมการศาสนา โดยไม่ถือเป็นวันลา เสมือนเป็นการปฏิบัติราชการและได้รับเงินเดือนตามปกติ

๓. ในปีพุทธศักราช ๒๕๕๓ มีงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปีที่ ๖๐ ในวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และงานพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ หากจะมีส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ จัดโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลดังกล่าว ข้าราชการที่เข้าร่วมอุปสมบทควรจะได้รับสิทธิการลาอุปสมบท โดยไม่ถือเป็นวันลาด้วย

ประเด็นของปัญหาที่ต้องการให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา

๑. ให้ข้าราชการทุกประเภท พนักงานราชการ รวมถึงลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราวของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ ลาอุปสมบท เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ เป็นระยะเวลา ๑๕ วัน ตามหลักสูตรศาสนศึกษาสำหรับผู้บวชระยะสั้น (๑๕ วัน) ของกรมการศาสนา โดยไม่ถือเป็นวันลา เสมือนเป็นการปฏิบัติราชการและ ได้รับเงินเดือนตามปกติ ตามที่จังหวัดลำปางเสนอ

๒. ให้การใช้สิทธิการลาดังกล่าว ควรมีผลครอบคลุมถึงการลาเข้าร่วม อุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปีที่ ๖๐ และการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ ในปีพุทธศักราช ๒๕๕๓

ความเห็นชอบหรือการอนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

กระทรวงวัฒนธรรม พิจารณาเห็นว่า เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ข้าราชการ ทุกหมู่เหล่าได้มีโอกาสบำเพ็ญคุณความดี เพื่อถวายพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้วยการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ และเพื่อให้ข้าราชการได้เป็นแบบอย่าง แก่ประชาชนในการทำความดี จึงควรให้สิทธิในการลาอุปสมบทแก่ข้าราชการโดยไม่ถือเป็นวันลา ทั้งนี้ ผู้ลาอุปสมบทจะต้องเข้าร่วมอุปสมบทในโครงการที่ส่วนราชการจัดขึ้น ตามแนวทางที่กรมการศาสนากำหนด หากอุปสมบทเป็นเอกเทศโดยไม่ได้เข้าร่วมโครงการ ตามที่กำหนด จะไม่ได้รับสิทธิการลาตามมติคณะรัฐมนตรี

ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำเนินงาน

งบประมาณปกติของหน่วยงาน หรือส่วนราชการที่จัดโครงการ และเงิน จากการร่วมบริจาคสมทบของพุทธศาสนิกชน และผู้ร่วมอุปสมบท

รายละเอียดที่ประสงค์จะให้คณะรัฐมนตรีอนุมัติให้ความเห็นชอบ หรือมีมติ

มีมติให้ความเห็นชอบ

๑. ให้ข้าราชการทุกประเภท พนักงานราชการ รวมถึงลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราวของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ ลาอุปสมบท เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา

๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ เป็นระยะเวลา ๑๕ วัน ตามหลักสูตรศาสนศึกษาสำหรับผู้บวชระยะสั้น (๑๕ วัน) ของกรมการศาสนา โดยไม่ถือเป็นวันลา เสมือนเป็นการปฏิบัติราชการและได้รับเงินเดือนตามปกติ ตามที่จังหวัดลำปางเสนอ

๒. ให้การใช้สิทธิการลาดังกล่าว มีผลครอบคลุมถึงการลาเข้าร่วมอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีบรมราชาภิเษกปีที่ ๖๐ และการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ ในปี ๒๕๕๓ โดยต้องเข้าร่วมอุปสมบทในโครงการที่ส่วนราชการจัดขึ้นตามแนวทางที่กรมการศาสนากำหนด ทั้งนี้ ให้ลาได้ตามระยะเวลาที่กำหนดของโครงการแต่ไม่เกิน ๑๕ วัน ตามหลักสูตรศาสนศึกษาสำหรับผู้บวชระยะสั้น (๑๕ วัน) ของกรมการศาสนา หากอุปสมบทเป็นเอกเทศโดยไม่ได้เข้าร่วมโครงการตามที่กำหนดนี้ จะไม่ได้รับสิทธิการลาตามมติคณะรัฐมนตรี และข้าราชการที่เคยลาอุปสมบทระหว่างรับราชการมาแล้ว สามารถจะลาอุปสมบทเพื่อเฉลิมพระเกียรติตามมติคณะรัฐมนตรีในครั้งนี้ได้อีก

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณาต่อไปด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระ สลักเพชร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

กรมการศาสนา

กองศาสนูปถัมภ์

โทร. ๐ ๒๔๒๒ ๘๗๙๓

โทรสาร ๐ ๒๔๒๒ ๘๗๙๔

สำเนาถูกต้อง

(นายวิเชียร อนันตศิริรัตน์)

นักวิชาการศาสนาชำนาญการ

ด่วนที่สุด

ที่ กค 0406.5/8233

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กทม. 10400

4 พฤษภาคม 2553

เรื่อง ขอความเห็นชอบให้ข้าราชการลาเข้าร่วมอุปสมบทในโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปีที่ 60 วันที่ 5 พฤษภาคม 2553 และเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 83 พรรษา 5 ธันวาคม 2553 โดยไม่ถือเป็นวันลา

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0506/6544 ลงวันที่ 27 เมษายน 2553

ตามที่ขอให้กระทรวงการคลังเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี กรณีกระทรวงวัฒนธรรมได้เสนอเรื่อง ขอความเห็นชอบให้ข้าราชการลาเข้าร่วมอุปสมบทในโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปีที่ 60 วันที่ 5 พฤษภาคม 2553 และเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 83 พรรษา 5 ธันวาคม 2553 โดยไม่ถือเป็นวันลา ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว ขอเรียนว่า โดยที่โครงการอุปสมบทเนื่องในโอกาสงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปีที่ 60 วันที่ 5 พฤษภาคม 2553 และเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 83 พรรษา 5 ธันวาคม 2553 ในปี 2553 เป็นโครงการอุปสมบทเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี อีกทั้งเป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนา ประกอบกับคณะรัฐมนตรีได้เคยมีมติ

เห็นชอบให้ข้าราชการ ลูกจ้างของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐลาอุปสมบทในทำนองนี้
มาแล้ว ดังนั้น จึงเห็นควรให้ความเห็นชอบให้ข้าราชการทุกประเภท พนักงานราชการ
รวมถึงลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราวของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และพนักงาน
รัฐวิสาหกิจ ลาอุปสมบทโดยไม่ถือเป็นวันลาได้ไม่เกิน 15 วัน ตามที่กระทรวงวัฒนธรรมเสนอ
จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายกรณ์ จาติกวณิช)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง

สำนักกฎหมาย

กลุ่มงานกฎหมายและระเบียบด้านเงินเดือน ค่าจ้าง บำเหน็จบำนาญ

โทร. 0-2273-9607

สำเนาถูกต้อง

(นายภัคธรณ์ สัตตวงษ์)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๑๐๖/๕๗๙

สำนักนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๗ เมษายน ๒๕๕๓

เรื่อง การขอความเห็นชอบให้ข้าราชการลาเข้าร่วมอุปสมบทในโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปีที่ ๖๐ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และเนื่องในโอกาสสมทวมงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ โดยไม่ถือเป็นวันลา

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว (ล) ๕๙๕๓ ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี แจ้งว่า กระทรวงวัฒนธรรมได้เสนอเรื่อง การขอความเห็นชอบให้ข้าราชการลาเข้าร่วมอุปสมบทในโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปีที่ ๖๐ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และเนื่องในโอกาสสมทวมงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ มาให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดำเนินการ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี จึงขอให้สำนักนายกรัฐมนตรีพิจารณาเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วมีความเห็นดังนี้

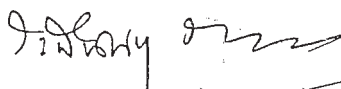
๑. ระเบียบว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๓๐ กำหนดเกี่ยวกับการลาอุปสมบทไว้ว่า ข้าราชการซึ่งประสงค์จะลาอุปสมบทให้เสนอหรือจัดส่งใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงผู้มีอำนาจพิจารณาหรืออนุญาตก่อนวันอุปสมบทไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน ในกรณีที่มีเหตุพิเศษไม่อาจจะเสนอหรือจัดส่งใบลา ก่อนวันอุปสมบท ๖๐ วัน ให้ชี้แจงเหตุผลความจำเป็นและให้อยู่ในดุลพินิจของผู้มีอำนาจที่จะพิจารณาให้ลาหรือไม่ก็ได้ โดยระเบียบฯ มิได้มีข้อกำหนดให้ข้าราชการลาอุปสมบทได้เพียง ๑ ครั้ง และพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๑ กำหนดเกี่ยวกับการจ่ายเงินเดือนระหว่างการลาอุปสมบทไว้ว่า ตั้งแต่เริ่มรับราชการ ข้าราชการผู้ใดยังไม่เคยอุปสมบทในพระพุทธศาสนา

หากประสงค์จะลาอุปสมบทให้ลาโดยได้รับเงินเดือนระหว่างลาได้ไม่เกิน ๑๒๐ วัน ทั้งนี้ ต้องรับราชการมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๒ เดือน ดังนั้น ข้าราชการที่เคยอุปสมบทระหว่าง รับราชการมาแล้ว หากประสงค์จะลาอุปสมบทอีก และผู้มีอำนาจอนุญาตให้ลาได้ ข้าราชการ ก็มีสิทธิลาอุปสมบทได้ แต่จะไม่ได้รับเงินเดือนระหว่างลา ตามนัยพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว อย่างไรก็ตาม หากคณะรัฐมนตรีมีมติยกเว้นระเบียบฯ แล้ว การอุปสมบท โดยไม่ถือเป็น วันลา เสมือนเป็นการปฏิบัติราชการ และผู้อุปสมบทจะได้รับเงินเดือนตามปกติ

๒. เพื่อให้ข้าราชการทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นข้าราชการทหาร ตำรวจ หรือ ข้าราชการพลเรือน และพนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราวของส่วนราชการหรือ หน่วยงานของรัฐ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ ซึ่งเข้าร่วมโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ ตามที่จังหวัดลำปางเสนอ โครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปีที่ ๖๐ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ ในปี ๒๕๕๓ ที่ส่วนราชการจัดขึ้นตามแนวทางที่กรมการศาสนากำหนดตามที่กระทรวงวัฒนธรรมเสนอ ได้แสดงความจงรักภักดี และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเป็นการส่งเสริมพระพุทธศาสนาให้มีความเจริญรุ่งเรืองถาวรต่อไป สำนักนายกรัฐมนตรี จึงเห็นชอบด้วยกับข้อเสนอของกระทรวงวัฒนธรรม

จึงเรียนมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายระพีพันธุ์ สริวัฒน์)

หัวหน้าผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
สำนักกฎหมายและระเบียบกลาง
โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๒๖๙๔
โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๗๘๙๖

สำเนาถูกต้อง

(นายภคธวัช สัตถาวงษ์)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๑๐๑๒/๔๗๕

สำนักงาน ก.พ.

ถนนพิษณุโลก กทม. ๑๐๓๐๐

๒๗ เมษายน ๒๕๕๓

เรื่อง การให้ข้าราชการเข้าร่วมอุปสมบทในโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษกปีที่ ๖๐ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ โดยไม่ถือเป็นวันลา

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการ

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว (ล) ๕๙๕๓ ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๓

ตามหนังสือที่อ้างถึงแจ้งว่า กระทรวงวัฒนธรรม ได้เสนอขอความเห็นชอบให้ข้าราชการเข้าร่วมอุปสมบทในโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษกปีที่ ๖๐ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ โดยไม่ถือเป็นวันลา สำนักเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการ จึงขอให้สำนักงาน ก.พ. เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ ความแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงาน ก.พ. ขอเรียนว่า โดยที่โครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ข้าราชการทุกหมู่เหล่าได้มีโอกาสบำเพ็ญคุณความดี เพื่อถวายพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้วยการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ และเพื่อให้ข้าราชการได้เป็นแบบอย่างแก่ประชาชนในการทำความดี โดยกำหนดว่า ผู้ลาอุปสมบทจะต้องเข้าร่วมอุปสมบทในโครงการที่ส่วนราชการจัดขึ้นตามแนวทางที่กรมการศาสนากำหนดเป็นระยะเวลา ๑๕ วัน โครงการดังกล่าวจึงเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลในเรื่องการสร้างมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล ให้แก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ และวาระแห่งชาติด้านจริยธรรม ธรรมาภิบาล และการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ ซึ่งได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์

วัฒนธรรม ค่านิยม และการพัฒนาข้าราชการ รวมทั้งมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๐ อนุมัติให้ข้าราชการเข้าร่วมอุปสมบทเพื่อเฉลิมพระเกียรติโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ โดยไม่ถือเป็นวันลา ทำให้ข้าราชการที่ร่วมโครงการดังกล่าวได้รับเงินเดือนระหว่างลา และได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ซึ่งเป็นโครงการในลักษณะเดียวกัน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางเบญจวรรณ สร้างนิทร)

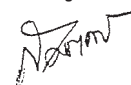
เลขาธิการ ก.พ.

สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานบุคคล

โทร. ๐ ๒๕๔๗ ๑๘๔๒

โทรสาร ๐ ๒๕๔๗ ๑๘๖๘

สำเนาถูกต้อง

(นายภักธรณ์ สัตถาวงษ์)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ด่วนที่สุด

ที่ นร 0714/302

สำนักงบประมาณ

ถนนพระรามที่ 6 กทม. 10400

4 พฤษภาคม 2553

เรื่อง ขอความเห็นชอบให้ข้าราชการลาเข้าร่วมอุปสมบทในโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปีที่ 60 วันที่ 5 พฤษภาคม 2553 และเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 83 พรรษา 5 ธันวาคม 2553 โดยไม่ถือเป็นวันลา

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

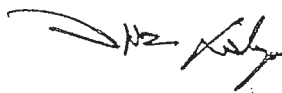
อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0506/ว (ล) 5953 ลงวันที่ 9 เมษายน 2553

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้สำนักงบประมาณเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี กรณีกระทรวงวัฒนธรรมได้เสนอเรื่อง ขอความเห็นชอบให้ข้าราชการลาเข้าร่วมอุปสมบทในโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ปีที่ 60 วันที่ 5 พฤษภาคม 2553 และเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 83 พรรษา 5 ธันวาคม 2553 เป็นระยะเวลา 15 วัน โดยไม่ถือเป็นวันลา ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงบประมาณพิจารณาแล้ว เห็นควรที่คณะรัฐมนตรีจะให้ความเห็นชอบในหลักการให้ข้าราชการทุกประเภท พนักงานราชการ รวมถึงลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราวของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ ลาอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลดังกล่าวโดยไม่ถือเป็นวันลาตามเหตุผลและความจำเป็นที่กระทรวงวัฒนธรรมเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของ
คณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวลัษณ์ ศรีอรุณ)

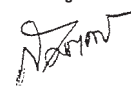
ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

สำนักจัดท่างบประมาณด้านสังคม 3

โทร. 0 2273 9022 ต่อ 3321

โทรสาร 0 2618 5063

สำเนาถูกต้อง

(นายภัคธรณ์ สัตตวงษ์)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

กรมการศาสนา
กระทรวงวัฒนธรรม